

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Vliv rosekruciánství na Hermetický řád Zlatého úsvitu

Kristýna Žáčková

Bakalářská práce

2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna Žáčková**
Osobní číslo: **H15214**
Studijní program: **B6101 Filozofie**
Studijní obor: **Religionistika**
Název tématu: **Vliv rosekruciánství na Hermetický řád Zlatého úsvitu**
Zadávající katedra: **Katedra religionistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude zjistit jak moc a v čem konkrétně ovlivnilo rosekruciánství formování a fungování Hermetického řádu Zlatého úsvitu na konci 19. století. Studentka představí rosekruciánství a jeho hlavní myšlenky, včetně stručného nastínění jeho historie od mystických počátků až do doby vzniku Zlatého úsvitu. Zasadí rosekruciánské myšlenky a praktiky do širšího teoretického a historického kontextu a poté bude sledovat, jak se ukazují v materiálech, rituálech či idejích Zlatého úsvitu, a zda se případně nějakým způsobem proměnily. Práce bude postavena převážně na anglicky psané literatuře jak odborné, tak i na vnitřních materiálech Zlatého úsvitu i rosekruciánství.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavel Horák

Katedra religionistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2018**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

doc. Mgr. Martin Fírek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

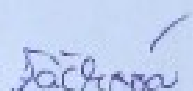
- BUTLER, Alison. Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition. Basingstoke; New York, NY: Palgrave Macmillan, 2011.
- FRICK, Karl R. H. Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku. Praha: Academia, 2014.
- GILBERT, R. A. The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order. York Beach, Me: Samuel Weiser, 1997.
- GODWIN, Joscelyn. The Theosophical Enlightenment. SUNY Series in Western Esoteric Traditions. Albany: State University of New York Press, 1994. s. 247-274.
- GOODRICK-CLARKE, Nicholas. Západní esoterické tradice. Praha: Grada, 2011.
- HOWE, Ellic. The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923. New York: S. Weiser, 1978.
- MAIEN, J. P. Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rozenkruciánství v 17. a 18. století. Praha: Malvern, 2013.
- MCINTOSH, Christopher. The Rose Cross and the Age of Reason: Eighteenth-Century Rosicrucianism in Central Europe and Its Relationship to the Enlightenment. Reprint edition. State University of New York Press, 2012.
- MCINTOSH, Christopher. Rosenkruciáni: Historie, mytologie a rituály okultního řádu. Praha: Trigon, 1997.
- OWEN, Alex. The Place of Enchantment: British Occultism and the Culture of the Modern. Auflage: New edition. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, 2004.
- RIJCKENBORGH, J. van. Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternitatis R. C. Praha: Mezinárodní škola Zlatého Kříže s Růží Lectorium Rosicrucianum, 2016.
- YATES, Frances Amelia. Rozenkruciánské Osvícenství: Fascinující Pohled Do Historie, Alchymie A Událostí, Které Vedly K Bílé Hoře. Praha: Pragma, 2000.

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou, nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 21. 6. 2018

....

Kristýna Žáčková

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Pavlu Horákovi za jeho cenné rady, zájem a čas, který mi věnoval. Rovněž bych chtěla poděkovat Frateru Tabrisovi za informace a inspiraci, kterou mi poskytl.

ANOTACE

Cílem mé práce je zjistit, jak moc a v čem konkrétně ovlivnilo rosekruciánství formování a fungování Hermetického řádu Zlatého úsvitu na konci 19. století. V první kapitole se věnuji Rosekruciánskému bratrstvu. Ve druhé kapitole se zabývám Hermetickým řádem Zlatého úsvitu. Ve třetí kapitole dokládám nejdříve obecně, a poté na třech příkladech (motiv hrobky a rituál *adeptus minor*, motiv růže a kříže, motiv tajných mistrů), jak rosekruciánství ovlivnilo Zlatý úsvit.

KLÍČOVÁ SLOVA

rosekruciánství, magie, okultismus, protestantismus, Zlatý úsvit, 19. století

TITLE

The Influence of Rosicrucianism on the Hermetic Order of the Golden Dawn

ANNOTATION

The aim of my work is to ascertain to what extent and how specifically the Rosicrucianism influenced formation and functioning of the Hermetic Order of the Golden Dawn at the end of the 19th century. The first chapter deals with the Rosicrucian's brotherhood. The second chapter explores the Hermetic Order of the Golden Dawn. The third chapter proves the impact of Rosicrucianism on the Golden Dawn documented first in general and illustrated three examples (motive of tomb and ritual of *adeptus minor*, motive of rose and cross, motive of secret masters).

KEY WORDS

rosicrucianism, magic, occultism, protestantism, Golden dawn, 19. century

OBSAH

ÚVOD	9
1. ROSEKRUCIÁNSKÉ BRATRSTVO	11
1.1. Dva pohledy na západní esoterní tradici: Paradigma Yatesové a nové interpretace	11
1.2. Ideová inspirace rosekruciánství.....	13
1.3. Rosekruciánské manifesty a jejich autorství.....	17
1.3.1. Fama Fraternitatis	19
1.3.2. Confessio Fraternitatis	22
1.3.3. Chymická svatba Christiana Rosenkreutze	23
1.3.4. Autorství manifestů	24
1.4. Vývoj rosekruciánství po vydání manifestů	26
1.4.1. Rosekruciánství ve Svaté říši římské národa německého	26
1.4.2. Rosekruciánství v Anglii.....	29
2. HERMETICKÝ ŘÁD ZLATÉHO ÚSVITU	33
3. ROSEKRUCIÁNSKÉ MOTIVY A HERMETICKÝ ŘÁD ZLATÉHO ÚSVITU ...	38
3.1. Rosekruciánská idea v řádu Zlatého úsvitu.....	38
3.2. Tři příklady vlivu rosekruciánství na Zlatý úsvit	42
3.2.1. Motiv krypty a rituál Adeptus Minor	43
3.2.2. Motiv růže a kříže.....	45
3.2.3. Motiv Tajných mistrů	48
ZÁVĚR	51
BIBLIOGRAFIE	54
PŘÍLOHY	58

ÚVOD

Na první pohled se může zdát, že fenomén rosekruciánství je od svých počátků zahalen do neproniknutelného závoje. Po vydání rosekruciánských manifestů se údajné bratrstvo Růže a kříže odmlčelo. Nikdy nevystoupilo na veřejnosti a nereagovalo na připomínky ze stran zájemců a odpůrců. Pro rosekruciánství je typická určitá anonymita, která je jedním z důvodů, proč je dnes těžké porozumět tomuto fenoménu. Christopher McIntosh, badatel specializující se na esoterické tradice, trefně poznamenává, že za rosekruciánským hnutím stála v prvopočátcích mlhavá idea, která se stala nástrojem moci. Tato myšlenka byla obestřena tajemstvím a symbolikou jí vlastní.¹ Mlhavá myšlenka vyjadřuje počáteční snahu o zlepšení materiálních a duchovních podmínek člověka. Poprvé byla pronesena v rosekruciánském manifestu, jímž se mnozí inspirovali, a tak se stala hybnou silou pro další generace učenců. Proniknout a interpretovat bratrstvo Růže a kříže se snažil ne jeden myslitel. Mysteriózní rouška, za kterou se bratrstvo skrývá, je příliš lákavá na to, abych se jí necítila být přitahována i já.

Mým cílem je ukázat, jak a v čem konkrétně v pozdější době ovlivnilo rosekruciánství fungování, systém a nauku jednoho z nevlivnějších magických řádů dodnes, a to Hermetického řádu Zlatého úsvitu. Mým prvním krokem, který vede k tomuto cíli, bude seznámit čtenáře mé práce s rosekruciánstvím. K celkovému naplnění toho cíle mi budou nápomocna, kromě pramenných spisů rosekruciánského bratrstva, díla autorů, kteří se zajímali o bratrstvo Růžového kříže a řád Zlatého úsvitu. Některým badatelům se naskytla možnost prozkoumat soukromé sbírky a interní materiály Zlatého úsvitu, což je neocenitelnou zkušeností. Na základě analýzy a studia těchto děl se pokusím nalézt odpovědi na mé otázky.

Práci jsem rozdělila do tří kapitol. V první kapitole se pokusím nalézt souvislosti, které se vztahují k rosekruciánství. Popíši dva pohledy na západní esoterní tradici. Budu se věnovat historickým podmínkám, v kterých vznikala rosekruciánská idea. Nastíním dva úhly pohledu na rosekruciánství. Objasním názory autorů na rosekruciánské manifesty a jejich autorství. Potom budu sledovat vývoj rosekruciánské myšlenky

¹ MCINTOSH, Christopher. *Rosekruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*. Praha: Trigon, 1997. ISBN 80-86159-00-0, s. 198.

v dějinách. Vysvětlím, jak rosekruciánské myšlenky ovlivnily zakládání skutečných rosekruciánských řádů a učence z různých částí Evropy. Vývoj rosekruciánství budu sledovat až do konce 19. století, kdy v Anglii vzniká Hermetický řád Zlatého úsvitu neboli *The Hermetic Order of the Golden Dawn*. V závěru první kapitoly vypracuji přehled významných osobností a směrů, které ovlivnily nebo zavdaly podnět k založení řádu Zlatého úsvitu. Pokusím se nalézt odpovědi na otázky: Co je rosekruciánství a kde vzniklo? Co je bratrstvo Růžového kříže?

Ve druhé kapitole se budu věnovat Zlatému úsvitu. Podívám se na jeho historický počátek a přiblížím související významné osobnosti. Budu se věnovat důležitým zakládajícím dokumentům. Popíši teorie autorů na původ těchto dokumentů. Odpovím na následující otázky: Co je Hermetický řád Zlatého úsvitu? Jak jsou chápány důležité dokumenty Zlatého úsvitu dnešními badateli na poli západního esoterismu?

Ve třetí kapitole se zaměřím na otázku vlivu rosekruciánství na Zlatý úsvit. Tato kapitola by měla splnit hlavní cíl celé práce. Definuji řádovou hierarchii Zlatého úsvitu a detailně popíši tři hlavní rosekruciánské motivy, které Zlatý úsvit převzal a analyzuji je. K závěru této kapitoly ukáži, zdali se ve Zlatém úsvitu změnil původní význam a účel těchto tří motivů. Pokusím se zodpovědět na otázky typu: Jaké jsou hlavní rosekruciánské prvky, které ovlivnily řádovou nauku Zlatého úsvitu? V čem konkrétně ovlivnilo rosekruciánství Zlatý úsvit? Je chápání těchto rosekruciánských motivů stejné v rosekruciánství jako ve Zlatém úsvitu?

1. ROSEKRUCIÁNSKÉ BRATRSTVO

Z počátku byla rosekruciánská myšlenka formulována pouze v manifestech. Teprve v pozdější době se skutečně vytvořily spolky a bratrstva, která se označovala za rosekruciánská. Tato bratrstva vznikala po vzoru rosekruciánských idejí, které byly vyjádřeny v rosekruciánských manifestech.

V první části této kapitoly formulují dva pohledy na západní esoterní tradici. Ve druhé části se budu zabývat ideovou inspirací u rosekruciánství. Zmíním nauky a osobnosti, které ovlivnily prostředí, v němž se formovala rosekruciánská idea. Ve třetí části pojednám o rosekruciánských manifestech. V poslední části této kapitoly se zaměřím na vývoj rosekruciánské myšlenky. Poukážu na možné interpretace rosekruciánství u různých učenců. Badatelé rozdělují rosekruciánské hnutí obecně do tří historických etap: 1) přelom a počátek 17. století, doba vzniku manifestů a tübingského kroužku 2) tzv. prostřední rosekruciáni (od pol. 17. století) a za 3) rosekruciánství do konce 18. století, kdy se na scéně začíná objevovat fenomén svobodného zednářství.² V této kapitole se budu věnovat předchůdcům rosekruciánů ještě před 17. stoletím a posléze se dotknu všech tří rosekruciánských etap.

1.1. Dva pohledy na západní esoterní tradici: Paradigma Yatesové a nové interpretace

Považuji za důležité poukázat na akademický diskurz vztahující se k tématu západního esoterismu (někdy zvané také jako hermetická tradice). Dnes mezi autory existují dva úhly pohledu na západní esoterní tradici, a to starý a nový. Do jisté míry dnes stále převažuje starý úhel pohledu, přestože je už překonaný pohledem novým. První skupina autorů přejímá pohled britské historičky Frances Yatesové. Její pohled je nazýván jako *Yates Paradigm*. Ve své práci budu pro tento starý pohled používat název „paradigma Yatesové“, protože je autory odborných publikací tak zaužívané. Druhá skupina vědců nepřijímá toto paradigma a poukazuje na jeho nedostatky. V rámci své práce se především

² MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Praha: Malvern, 2013. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0, s. 17.

musím potýkat s názory autorů, kteří jsou ovlivněni Yatesovou. Nejdříve představím starý pohled akademiků. Na příkladu badatele Christophera McIntoshe, který přebírá vysvětlení hermetické tradice od Yatesové, představím, jak velká část autorů smýšlí o této tradici. Posléze uvedu nový pohled autorů, kteří napadají toto paradigma.

Yatesovou pojímaný koncept hermetické tradice byl příčinou diskuze mezi akademiky. Hermetická tradice se podle ní vyznačuje fascinací uměním, astrologií, alchymií a přirozenou magií. Yatesovou vytvořený koncept hermetické tradice zahrnuje víru ve starou moudrost věků, která pramenila v Orientu a byla přebrána do Platonské tradice.³ Podle historika Christophera McIntoshe by se rosekruciánství dalo označit za neoddelitelnou součást způsobu myšlení, jehož kořeny sahají hluboko do dávných dob, a který lze shrnout pod termín západní esoterická tradice.⁴ Podle něho proud západní esoterické tradice označuje prvky gnostické, hermetické, novoplatonské a pythagorejské. Do tohoto proudu bychom mohli zařadit i židovskou kabalou, z které se později vyvinula kabala křesťanská. Tyto směry, jak říká McIntosh, byly znovuobjeveny a v podstatě založeny renesančními učenými.⁵ Podstatou starého paradigmatu je tedy víra v existenci prastaré hermetické či esoterní tradice, která byla mezi učenými předávána.

Nyní definuji nový úhel pohledu, který napadá paradigma Yatesové. Wouter Hanegraaf, profesor historie hermetické filosofie konstatuje, že Yatesová nesprávně interpretovala renesanční myslitele Marsilia Ficina, Giovanniho Pica della Mirandola a Giordana Bruna jako hermetické filosofy.⁶ Yatesová opomněla křesťanský rozměr myšlení u výše zmíněných učenců. Vytvořila tak specifický diskurz, který představoval hermetismus jako ucelený myšlenkový proud. Tento ideový proud měl být stále přítomný v naší kultuře jako určitá alternativa k všeobecně přijímaným tradicím. Domnívala se, že právě hermetická tradice byla základním faktorem, který zapříčinil vznik vědecké

³ HANEGRAAFF, Wouter J. Hermes Trismegistus and Hermetism. SGARBI, Marco, ed. *Encyclopedia of Renaissance Philosophy*. Cham: Springer International Publishing, 2018, 2018-02-10, s. 1-10 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1007/978-3-319-02848-4_180-1, s. 1-2.

⁴ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 31.

⁵ Tamtéž, s. 31-38.

⁶ HANEGRAAFF, Wouter J. Hermes Trismegistus and Hermetism. SGARBI, Marco, ed. *Encyclopedia of Renaissance Philosophy*. Cham: Springer International Publishing, 2018, 2018-02-10, s. 1-10 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1007/978-3-319-02848-4_180-1, s. 1.

revoluce.⁷ Jako historička totiž předpokládala, že magické myšlení je v základě statické, kdežto vědecké myšlení je progresivní a dynamické. Yatesová chtěla dokázat, že věda vznikla nejenom osvobozením se od magie, ale i díky postojům, které proti magii měli zastávat samotní mágové.⁸

V renesanci došlo k zájmu o témata jako hermetická filosofie a platonská nauka. Avšak v souvislosti s tím, že hermetické a platónské spisy obsahují důkaz o pravdivosti a prvenství křesťanské doktríny či tradice, které jsou univerzální. Koncept tradice vznikl v renesanci, ale šlo o tradici křesťanskou. Díky křesťanské moudrosti, obsažené v hermetických spisech se snažili učenci jako Ficino zharmonizovat křesťanskou tradici s pohanskou tradicí a s filosofií.⁹ Spíše než o hermetické tradici, je lepší hovořit o hermetické interpretaci platónského orientalismu, spojenou s křesťanskou kabalou a zoroastrismem,¹⁰ konstatuje tento badatel.¹¹

1.2. Ideová inspirace rosekruciánství

V této podkapitole představím některé učence a myšlenkové směry, kterými se rosekruciánství inspirovalo. Tato inspirace je zjevná z rosekruciánských manifestů a vyjadřuje jeden rozměr rosekruciánství. Později vyliším druhý rozměr rosekruciánství. Většina badatelů dnes tyto směry považuje za součást západní esoterní tradice. Podotýkám, že všichni tito autoři jsou ovlivněni paradigmatem Yatesové. Nicméně jsem si vědoma problému, který souvisí s ostrou polemikou na toto téma.

Rosekruciánství se inspirovalo směry, které se dnes nazývají jako gnóze, novoplatonismus, pythagoreismus, hermetismus a kabala. Stručně charakterizují tyto směry. Gnosticismus klade důraz především na poznání – *gnosis*. Stvoření je považováno

⁷ HANEGRAAFF, Wouter J. Beyond the Yates Paradigm: the Study of Western Esotericism Between Counterculture and New Complexity. *Aries* 2001, 1(1), 5-37 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1163/157005901X00020, s. 14.

⁸ Tamtéž, s. 16-17.

⁹ HANEGRAAFF, Wouter J. Hermes Trismegistus and Hermetism. SGARBI, Marco, ed. *Encyclopedia of Renaissance Philosophy*. Cham: Springer International Publishing, 2018, 2018-02-10, s. 1-10 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1007/978-3-319-02848-4_180-1, s. 4-5.

¹⁰ Jde o označení dualistického náboženství Peršanů, jehož hlasatelem byl prorok Zarathuštra (asi 6. st. př. n. l.).

¹¹ HANEGRAAFF, Wouter J. Hermes Trismegistus and Hermetism. SGARBI, Marco, ed. *Encyclopedia of Renaissance Philosophy*. Cham: Springer International Publishing, 2018, 2018-02-10, s. 1-10 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1007/978-3-319-02848-4_180-1, s. 9.

za sérii kosmologických emanací božské jednoty.¹² Novoplatonici, jak říká historik západní esoterní tradice, Nicholas Goodrick-Clarke: „Realitu chápali jako duchovní činnost nebo stav vědomí a lidskou duši považovali za poutníka, padlého a obtíženého tělesným bytím, který se ale dokáže zdokonalit tím, že se vydá na cestu ke svým božským počátkům.“¹³ Pythagoreismus je definován českým psychologem se zájmem o hermetismus, Milanem Nakonečným, jako filosofický směr, vytvořený filosofem Pythagorem (580–500). Základním prvkem je učení o světovém ohni a číslech, která jsou základem veškerého dění.¹⁴ Termín hermetismus pochází od jména Hermes, který je považován za autora tajných knih – hermetických traktátů a Smaragdové desky. V tomto smyslu, píše Nakonečný, je možné hermetismus chápat jako skryté učení, které pojednávalo o skrytých a mocných přírodních silách.¹⁵ Hermetismus můžeme rozdělit na dvě tradice. Jedna tradice vychází z díla *Corpus Hermeticum* a druhá tradice vychází z díla Smaragdové desky.¹⁶ Yatesová, která se zabývala dějinami rosekruciánství, považuje magii za dominantní faktor rosekruciánského smýšlení. Zmiňuje se o matematické magii, ke které patří vyvolává andělů.¹⁷

V díle *Rozenkruciánské osvícenství* Yatesová tvrdí, že kabala či židovský mysticismus ovlivnil myšlení 16. a počátku 17. století.¹⁸ Původní kabala, pocházející ze Španělska, ovlivnila celou italskou renesanci a nejvíce ovlivnila Mirandolu (1463–1494). Do Evropy nejvíce pronikla tzv. luriánská kabala.¹⁹ McIntosh také popisuje důležitost postavy jako byl Mirandola na rosekruciánské ideje.²⁰ Dále bych chtěla zmínit další neméně významné osobnosti, kterými se rosekruciánství na počátku 17. století inspirovalo.

Yatesová pojednává o rosekruciánství jako o fázi v evropské historii, která byla přechodem mezi renesančním obdobím a vědeckou revolucí 17. století. Podle ní je

¹² GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, Praha: Grada, 2011. Mysterion (Grada). ISBN 978-80-247-3143-8, s. 40-41.

¹³ Tamtéž, s. 34.

¹⁴ NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon magie*, Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0134-8, s. 348.

¹⁵ Tamtéž, s. 159.

¹⁶ Tamtéž, s. 160.

¹⁷ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, Přeložil Martin KONVIČKA. Praha: Pragma, c2000. ISBN 80-7205-667-0, s. 258-259.

¹⁸ Tamtéž, s. 263.

¹⁹ Tamtéž, s. 263-264.

²⁰ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 39-40.

klíčovou postavou John Dee, který kombinuje magii, kabalu a alchymii. Dee byl podle ní nejvýraznějším duchem, který ovlivnil celé rosekruciánské hnutí v duchovním aspektu atmosféry alžbětinské doby s jejími mystickými, poetickými a vědeckými sklony.²¹

Zdrojem inspirace rosekruciánských myšlenek byli podle McIntoshe mistr Eckhart (1260–1327), Mikuláš Kusánský (1401–1464) a Johannes Reuchlin (1455–1622), který se mimo jiné inspiroval renesančním myslitelem Picem della Mirandolou.²² Mezi další učence, kteří měli vliv na rosekruciánské myšlenky byl Agrippa von Nettesheim (1486–1533), který se inspiroval novoplatonskými myšlenkami. Další postavou, na kterou se rosekruciáni ve svých manifestech odvolávají je Theophrastus Bombastus von Hohenheim neboli Paracelsus (1493–1541). I on se inspiroval hermetickými a kabalistickými myšlenkami Ficina.²³ Arnold Marx, autor publikace *Zlatí a Růžoví křížáci* potvrzuje, že rosekruciánské hnutí se tehdy stavělo do opozice proti galénovskému směru.²⁴ Na jedné straně tedy stáli zastánci lékařských metod Galéna (asi 130 př. n. l.) a druhá strana podporovala lékařské techniky Paracelsa. Tyto rozpory potvrzují snahu nahradit zastaralé novým. Jakob Böhme (1575–1624), který je představitelem theosofického směru, byl další postavou, od něhož se rosekruciánství inspirovalo.

V renesančním období došlo k zájmu o výše zmíněné směry, jež jsou dnes součástí již zmíněných akademických debat. Renesanční učenci, kteří dále rozvíjeli tyto směry, měli pak zase velký vliv na utváření rosekruciánských myšlenek, a proto jsem považovala za důležité se jim věnovat. Na místě je položit si otázku: Jak poznáme, že rosekruciánství navazovalo na tyto směry a osobnosti? Odpovědi jsou rosekruciánské manifesty, na které se zaměřím později. V rosekruciánských manifestech je patrný vliv všech těchto směrů, nicméně soudobý vývoj v křesťanství se odráží v rosekruciánství nejvíce.

V následujících odstavcích vyzdvihnu další rozměr či pohled na rosekruciánství. Tento pohled nám ukazuje, že rosekruciánství je také třeba chápat v blízké souvislosti s protestantismem, který má reformační charakter. Pro rosekruciánství je význam

²¹ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 255-256.

²² MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 43-44.

²³ Tamtéž, s. 44-46.

²⁴ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křížáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*. Praha: Volvox Globator, 1999. Alef (Volvox Globator). ISBN 80-7207-261-7, s. 15.

protestantismu zásadní, protože samotné rosekruciánské manifesty jsou vyjádřením nových a revolučních myšlenek, které vybízejí k reformaci.

Martin Luther zahájil revoluci založenou na kritice katolické instituce kněží, sepsáním svých devadesáti pěti tezí. Před Lutherem se o reformaci pokusili husité a např. Jan Viklef (1331–1384), anglický filosof a realista novoplatonského zaměření. Profesor dogmatiky Wolfgang Beinert vyjmenovává další důvody zahájení revoluce jako samotné pojetí církve a odpustky, které Luther zásadně odmítal.²⁵ Bible sama nahrazuje církev. Do roku 1618 probíhaly neustálé spory mezi katolíky a protestanty.²⁶ Tyto spory se staly příčinou, která dopomohla ke vzniku rosekruciánství, a podílely se na formování rosekruciánství až do roku 1620. Yatesová mluví o nábožensko-politických sporech, na jedné straně mezi katolíky (Habsburky) a na straně druhé mezi protestanty, za jejichž představitele můžeme jmenovat falckého kurfiřta Fridricha V.²⁷ Z této informace mě vyplývá, že Yatesová považuje tyto spory za významné při formování rosekruciánství. Jak k tomuto tvrzení Yatesová dospěla? Yatesová předpokládala, že v 17. století byl protestantismus, především katolickými panovníky, tvrdě pronásledován.²⁸ Toto pronásledování se odrazilo na následném formování rosekruciánství, které mělo protestantský charakter. Zde je na místě podotknout, že Yatesová zveličuje toto pronásledování, jak konstatuje autor článku Brian Vickers. Yatesová podle něj záměrně vykresluje násilné konflikty a používá metafory, které odvodila ze situace v době 30. leté války. Takto Yatesovou vytvořené metafory pronásledování katolickými vládci stavěla proti silám, které rosekruciánství představovalo. Konala tak záměrně z toho důvodu, aby mohla dospět k historickému milníku, který nazývá Osvícenstvím.²⁹

Nakonečný považuje rosekruciánské hnutí za evropskou, respektive křesťanskou variantu hermetismu.³⁰ Samo bratrstvo píše ve svých manifestech o nápravě katolické církve, reformaci a o Zlatém věku. O Zlatém věku se zmiňuje vynálezce prorockého

²⁵BEINERT, Wolfgang. *Malé dějiny křesťanského myšlení*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012. Studium (Karmelitánské nakladatelství), ISBN 978-80-7195-541-2, s. 133.

²⁶MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 47-48.

²⁷YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 40-42.

²⁸VICKERS, Brian. "Frances Yates and the Writing of History." *The Journal of Modern History*, vol. 51, no. 2, 1979, pp. 287–316, s. 298-299.

²⁹Tamtéž, s. 299.

³⁰NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Eminent, 2009. ISBN 978-80-7281-327-8, s. 23.

systemu Joachim de Fiore (1135–1202).³¹ Každopádně mnoho indicií směřuje k tomu, že původ bratrstva je třeba spatřovat v protestantském prostředí. Mezi další významné události patřilo sestrojení dalekohledu Galileem, Koperníkovo postulování heliocentrické soustavy a zámořské objevy. Tyto události znamenaly počátek nových a revolučních myšlenek, které jsou později také vyjádřeny v rosekruciánských manifestech. Též došlo k astronomickým úkazům,³² které měly prorokovat počátek nové epochy.³³

Ve zkratce jsem vyložila dva rozměry (ideový a protestantský), které tvoří rosekruciánství. Výše zmiňované směry a jimi inspirovaní učenci měli zásadní vliv na rosekruciánství, ale i na vznik řádu Zlatého úsvitu.

1.3. Rosekruciánské manifesty a jejich autorství

Úvodní slova prvního rosekruciánského manifestu *Fama Fraternalitatis* zní: „My, bratří Bratrstva R.C., vzkazujeme všem a každému, kdo v křesťanském názoru čte tuto naši Zvěst (Fama), náš pozdrav, naši lásku a modlitbu.“³⁴ Co bylo bratrstvo Růžového kříže? Čím se vyznačovalo? V následujících odstavcích se pokusím nalézt odpovědi na tyto otázky.

Pro tuto podkapitolu jsem si vytyčila tři cíle. Jako první cíl jsem si stanovila podívat se blíže na dobu a okolnosti vzniku manifestů. O myšlenkových předchůdcích rosekruciánů už jsem se zmínila, a proto později pouze poukáži na jejich vliv, který je patrný v manifestech. Druhý cíl, jenž jsem si vytyčila, detailně pojedná o obsahu tří rosekruciánských manifestů a o mytologickém a symbolickém rozměru všech spisů. Tyto mytologické prvky budou později hrát klíčovou roli v řádovém systému Zlatého úsvitu. Jako poslední cíl jsem si určila prezentovat možné teorie a interpretace autorství, které se dotýkají manifestů.

³¹ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 48.

³² Roku 1604 došlo k astronomickému jevu. V souhvězdí Hadonoše nastal výbuch supernovy, která je dnes známa jako Keplerova supernova (SN 1604).

³³ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 50-51.

³⁴ RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternalitatis R.C.* Přeložil Petr BABKA. Praha: Mezinárodní škola Zlatého Kříže s Růží Lectorium Rosicrucianum, 2016. ISBN 978-80-904590-6-9, s. XIII.

Výše jsem se už zmínila o nábožensko-společenských podmínkách, které panovaly v době vydání manifestů. Nyní tyto podmínky připomenu. Martin Luther zahájil svými 95 tezemi revoluci proti katolické církvi, jejím svátostem a odpustkům. Luther nebyl jediným, kdo se snažil o reformaci církve. Díky vystoupení Luthera roku 1517 a později Kalvína, vzniká několik protestantských církví. Beinert zmiňuje Kalvína a Zwingliho jako další představitele reformního hnutí.³⁵

Zajímavý je Beinertův postřeh, že protestantismus reprezentoval stejné hodnoty jako humanismus a renesance. Především šlo o hodnotu svobody člověka a jeho omezených možností poznání.³⁶ Nicméně tyto hodnoty nabírají odlišných významů. V protestantismu je touto svobodou v negativním smyslu míněna svoboda od církevního zákonodárství. Avšak v pozitivním smyslu šlo o bezprostřednost Boží lásky působené Duchem svatým k vykonávání Boží vůle.³⁷ Lidský rozum je pro poznání Boha nedokonalý, proto člověk musí hlavně věřit. McIntosh doplňuje, že období od roku 1555, kdy byl vyhlášen Augsburský mír, jež ukončil první období náboženských válek v Německu, až do začátku roku 1618, kdy začala třicetiletá válka, bylo obdobím neustálých bojů mezi katolíky a protestanty.³⁸ Z těchto historických podmínek se zrodily rosekruciánské manifesty.

Existují tři rosekruciánské manifesty, které vyšly na území Německa mezi léty 1614–1616. Tyto manifesty jsou známy jako *Fama fraternitatis* (1614), *Confessio fraternitatis* (1615) a *Chymische Hochzeit Christiani Rosencreutz, Anno 1459* (1616) neboli Chymická svatba Christiana Rosenkreuzte roku 1459.³⁹ V českém překladu vyšly spisy *Fama fraternitatis*⁴⁰ a *Chymická svatba*.⁴¹ Nyní detailněji pojednám o každém manifestu, jeho vzniku, obsahu a významu zvláště. Následně se budu věnovat otázce jejich autorství.

³⁵ BEINERT, Wolfgang. *Malé dějiny křesťanského myšlení*, s. 133.

³⁶ Tamtéž, s. 133-134.

³⁷ RAHNER, Karl a VORGRIMLER, Herbert. *Teologický slovník*. Opr. dotisk 1. vyd. Přeložil Jan SOKOL, přeložil František JIRSA. Praha: Zvon, 1996. Theologica (Vyšehrad). ISBN 80-7113-212-8, s. 272-273.

³⁸ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 47-48.

³⁹ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 103-108.

⁴⁰ RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternitatis R.C.* Přeložil Petr BABKA. Praha: Mezinárodní škola Zlatého Kříže s Růží Lectorium Rosicrucianum, 2016. ISBN 978-80-904590-6-9.

⁴¹ JOHANN VALENTIN ANDREAE. *Chymická svatba Christiana Rosenkreuzte roku 1459: komentář z r. 1917/Rudolf Steiner*, z něm. Přel. Jan Dostal. 3. vyd. Praha: Baltazar, 1992. ISBN 8090030718.

1.3.1. Fama Fraternitatis

Fama Fraternitatis je úplně prvním manifestem, který vyšel roku 1614 v německém Kasselu. Fama vyšla v jednom svazku společně s německým překladem textu o univerzální a všeobecné reformaci od Raggualiho di Parnassa. Svazek ještě obsahoval odpověď na Famu, a to z roku 1612 od Adama Haslmayra. Ten tvrdil, že roku 1610 spatřil její rukopis.⁴² Goodrick-Clarke dále prohlašuje, že: „Vydání Famy spolu se zmíněnými dalšími texty jasně naznačuje protestantské a parcelsovské sympatie autora či autorů manifestů.“⁴³

K otázce možného autorství manifestů se vrátím později. V souvislosti s úvodem, kde jsem psala o skrytém závoji, který rosekruciánství zahaluje, zmiňuji názor Karla Fricka, německého lékaře a spisovatele, na rosekruciánský manifest. Podle Fricka byla Fama zahalená hávem legendy. Jejím praktickým cílem bylo dosáhnout generální nápravy pomocí křesťanské reformy a moderních věd.⁴⁴ Yatesová konstatuje, že Fama svojí předmlouvou, a v kontextu s výše zmiňovaným spisem od Haslmayera, otevírá vzrušující výzvu k pozornosti. Tato výzva měla být rozhlášena po celém Německu. Fama prohlašuje, že Bůh bratrstvu vyjevil dokonalejší poznání Ježíše Krista a Přírody. Také Bůh vychoval muže, který je obdařen velikou moudrostí.⁴⁵ Tímto mužem měl být Christian Rosenkreutz.

Přírodou je Famě myšlena určitá vize reformace vědeckých poznatků a poznatků duchovních. Poté Fama vypráví příběh Christiana Rosenkreutze, který je označován za zakladatele bratrstva rosekruciánů v Německu. J. P. Maien⁴⁶ doplňuje, že postava Rosenkreutze by mohla sloužit jako model mytizující historie a podtrhuje mytologický rozměr této postavy. Dále dodává, že otázka existence či neexistence Rosenkreutze

⁴² GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 103.

⁴³ Tamtéž, s. 103.

⁴⁴ FRICK, Karl R. H. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*, Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8, s. 163.

⁴⁵ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 70.

⁴⁶ J. P. Maien je nejspíše pseudonym, protože se mi o autorovi nepodařilo nic zjistit.

nebyla dodnes objasněna. Učenci se přesto snaží zachytit dějinnou stopu rosekruciánství a přistupují na hru mýtu, jenž je popsán v manifestech.⁴⁷

K této parafrázi si dovolím jeden dodatek, a to v souvislosti se souslovím „hra mýtu“. Toto spojení poukazuje na jeden ze způsobů, jak nahlížet na rosekruciánský fenomén. Sousloví totiž odkazuje na určitou manipulaci s publikem. Veřejnost přistoupí na podmínky této hry v tom smyslu, že uvěří v sebe prezentaci myšlenek uvedených v manifestu. Příkladem takového žertu může být výsměch k učencům Andreaeho doby. Manifesty obsahovaly vymyšlená sdělení, která mezi nimi měla rozpoutat ostrou diskuzi. Autor nebo autoři manifestů pak komicky přihlíželi konfliktním situacím, ve kterých učenci stáli proti sobě. Tuto poznámku zakončím citací od McIntoshe:

„Když jsem o rosenkruciánech začínal psát, neuměl jsem dostatečně ocenit význam prvku humoru a hravosti. Snad proto jsem se dlouho nemohl dobrat pravého významu slova *ludibrium*, neboli „žert“, které Johann Valentin Andreae nejednou použil při popisu Chemické svatby.“⁴⁸

Nyní se vrátím k legendární postavě Rosenkreutze. Kdo je Christian Rosenkreutz a jak je ve Fama popisován? Fama říká, že cílem Rosenkreutze bylo uskutečnění všeobecné reformace. Christian Rosenkreutz se měl narodit roku 1378 a měl se dožít 106 let, což by znamenalo, že by zemřel roku 1484. Údaj o letopočtu narození pochází až z manifestu *Confessio Fraternitatis*. V mladém věku měl odcestovat do světa, kde se měl naučit tajným vědám. Po návratu do Německa měl založit bratrstvo, jehož cílem byla světová reformace.⁴⁹ Rosenkreutz ukazoval učencům Evropy, jak zlepšit *Philosophia moralis*⁵⁰ a nedostatky církve.⁵¹

Nabízí se otázka: V jakých oblastech se měla reformace uskutečnit a co měla znamenat? Reformace se měla uskutečnit ve všech oblastech lidského poznání, tedy v oblastech přírody, člověka a církve. Po neúspěšné snaze o reformaci se Rosenkreutz stáhl do ústraní a vybral si tři bratry ze svého starého kláštera. Tak vzniklo bratrstvo Růže a kříže, které vytvořilo magický jazyk a písmo, jaký prý dodnes používají k boží

⁴⁷ MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*, s. 16.

⁴⁸ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 199.

⁴⁹ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 104.

⁵⁰ Jde o eticko-filosofické pojetí společenských hodnot.

⁵¹ RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternitatis R.C.*, s. XVI.

slávě.⁵² Kdo byli tito tři bratři, kteří společně s Rosenkreutzem tvořili bratrstvo Růžového kříže? Tato otázka může být ukázkovým příkladem toho, jak si manifesty hrají s publikem. Pokud je totiž obsah manifestů smyšlený, nemá žádný význam si takovou otázku pokládat.

Fama v otázce identity těchto bratří mlčí. Uvádí pouze iniciály těchto tří bratří.⁵³ Počet bratří narostl na osm, a tak založili centrum zvané *Sancti Spiritus* a sepsali knihu o své tajemné filosofii. Bratři měli též šest pravidel, které museli dodržovat.⁵⁴ Fama dále důkladně popisuje otevření hrobky Rosenkreutze pozdějšími členy bratrstva. Krypta byla nalezena za zdí domu jednoho z těchto bratrů. Podotýkám, že motiv nalezení hrobky Rosenkreutze bude později velmi důležitým prvkem v rituálu Zlatého úsvitu, a proto se legendě o nalezení krypty budu detailněji věnovat. McIntosh zmiňuje, že Fama hovoří o roku 1604, kdy dochází k objevení hrobky.⁵⁵

Frick a McIntosh pokračují ve vyprávění legendy a následně zpracovávají téma hrobky jako symbolu. Bratrstvo po odhalení hrobky vystoupilo na veřejnost. Krypta je symbolem bratrstva Růžového kříže a její odhalení je hlavním motivem celé legendy.⁵⁶ Bratrstvo povstává, zatímco jeho zdánlivě mrtvý zakladatel odpočívá nedotčený, jako symbol vlivu na své následovníky.⁵⁷ Podle mýtu dochází po 120 letech k jejímu objevení. Podle legendy je hrob obklopen mystickými symboly a ukrývá tajemství řádu.⁵⁸ Hrobka měla sedm stran, každou pět stop širokou a osm stop vysokou, pokrytou geometrickými tvary a větami. Prostor byl osvětlen magickým vnitřním sluncem. Uprostřed krypty stál namísto náhrobního kamene kulatý oltář, který nesl latinské nápisy, spolu s kruhy a motty. Strop a podlaha hrobky byly rozděleny na trojúhelníky vytvořené z čar vycházejících ze sedmi rohů směrem do středu. U každé zdi stála truhla, která obsahovala různé předměty, například Paracelsovy knihy.⁵⁹ Fama o interiéru krypty hovoří důkladněji a říká, že každá ze sedmi stran byla ještě rozdělena do deseti čtvercových

⁵² GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 105.

⁵³ RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternalitatis R.C.*, s. XVIII.-XIX.

⁵⁴ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 105.

⁵⁵ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 51.

⁵⁶ FRICK, Karl R. H. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rozenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*, s. 164.

⁵⁷ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 42.

⁵⁸ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křížáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*, s. 13.

⁵⁹ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 106.

prostorů. Podlaha, která byla rozčleněna do trojúhelníku navíc obsahovala popis vlády a moci nízkých vládců. Po odkrytí bočnice oltáře našli bratří neporušené tělo Rosenkreutze, který v ruce držel knihu T,⁶⁰ jejíž závěr jej popisoval jako zrno pohřbené v hrudi Ježíše Krista. Bratří poté zapečetili vstupní dveře, rozešli se a skrze Famu prohlašují:

„...čekáme, jaká odpověď, posouzení či rozhodnutí nám na to přijde od učenců či neučených. Dobře sice víme, že to ještě potrvá, že ještě není doba, kdy se má všeobecnou *Reformation Divini et Humani* (reformací věcí božských i lidských) učinit zadost naší touze, nebo též nadějím jiných.“⁶¹

Yatesová shrnuje svůj názor na Famu, když říká, že je:

„...velmi zvláštním dokumentem, který, jak se zdá, líčí prostřednictvím alegorie o kryptě objev nové či spíše staronové filosofie, která je primárně alchymistická a má vztah k medicíně a léčitelství, ale i k číslům, geometrii a mechanickým divům.“⁶²

Marx má shodný názor o alchymistickém zabarvení manifestu, když tvrdí, že takovéto historické nálezy mají přirozeně vždy dokládat vyprávění, která je následují a jsou obzvláště typická pro alchymistické publikace. Mimo jiné dodává, že historie chrámu Sancti Spiritus a následné objevení hrobky velmi připomíná objevení Smaragdové desky.⁶³ Marx později rozvádí podobnosti mezi nalezením Sancti Spiritus a Smaragdovou deskou.⁶⁴

1.3.2. Confessio Fraternalitatis

Druhým manifestem je *Confessio Fraternalitatis* čili Vyznání bratrstva. Text je sepsán v latinském jazyce, oproti Famě, která byla sepsána v jazyce německém. Vyšel roku 1615 v Kasselu. Ve stejném svazku mu přecházelo dílo od Philipa à Gabelly. Toto dílo se skládalo z citátů a komentářů k prvním třinácti teorémům *Monas hieroglyphica* (1564)

⁶⁰ Kniha T (někdy označovaná jako kniha I.) byla zapsána zlatým písmem na pergamen. V latině obsahovala tzv. *Elogium* – oslavnou řeč. Ve Famě je uvedeno, že pro bratrstvo je tato kniha druhou nejdůležitější knihou hned po Bibli.

⁶¹ RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternalitatis R.C.*, s. XXIX.

⁶² YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 72.

⁶³ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křížáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*, s. 13-14.

⁶⁴ Podle legendy byla smaragdová deska nalezena v ruce starce Herma sedícího na trůnu, kouzelníkem, který otevřel tajnou komoru.

Johna Deeho.⁶⁵ Od čtenářů Confessia se předpokládalo, že si tento text dají do souvislosti s hermetickou naukou matematika, astronoma a alchymisty Johna Deeho.⁶⁶ Indicií, která Yatesovou vede ke spojení rosekruciánského myšlení s osobou Deeho je latinský citát z bible,⁶⁷ objevující se na titulní straně Confessia, a který se zároveň nachází na titulní straně Deeho *Monas hieroglyphica*.⁶⁸ Confessio je pokračováním Famy, na kterou se odvolává. Z Confessia zaznívá více apokalyptický tón.⁶⁹ Confessio prohlašuje papeže antikristem a jeho autor tvrdí, že zná původní znaky, které Bůh vložil do Bible a zároveň je vtiskl do země. Zde se jedná o odkaz na původní abecedu přírody Agrippy a Johna Deeho, kteří mimo jiné vycházeli z křesťanské kabaly.⁷⁰ Znaky a jazyk, které rosekruciáni vytvořili, mohly nepřímo odkazovat k učencům jako Agrippa a Dee.

Jakým způsobem chápat tyto manifesty? Jedním ze způsobů, jak porozumět manifestům je jejich uchopení za pomoci alegorie a symbolu. Yatesová tvrdí, že v samotných textech lze nalézt dost důkazů, které potvrzují jejich alegorický či fiktivní charakter. O alegorickém a fiktivním chápání hovořil už i Andreae, o němž se ještě zmíním. Ten v souvislosti s rosekruciánskými manifesty používá latinského termínu *ludibrium* neboli hra.⁷¹ Tento způsob nazírání na rosekruciánské smýšlení už jsem naznačila výše. Druhý způsob, jak chápat obsah manifestů, je opačný. Manifesty uvádějí skutečné a reálné informace, kterým můžeme důvěřovat. Také musím podotknout, že v žádném z těchto tří manifestů se nevyskytuje jakákoliv zmínka o rosekruciánských rituálech, které by bratři měli praktikovat. Z toho vyplývá, že žádné rituály „starších rosekruciánů“ neexistovaly.

1.3.3. Chymická svatba Christiana Rosenkreutze

Chymická svatba Christiana Rosenkreutze z roku 1616 je třetím spisem, jenž byl vydán anonymně ve Štrasburku. Celým názvem zní *Chymische Hochzeit Christiani*

⁶⁵ DEE, John. *Monas hieroglyphica*. Antuerpia: G. Silvius typog. regius, excud., 1564.

⁶⁶ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 106-107.

⁶⁷ *De rore caeli et pinguedine terrae det tibi Deus*. (Dej ti Bůh z rosy nebes a ze žírnosti země).

⁶⁸ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 73.

⁶⁹ Tamtéž, s. 75-76.

⁷⁰ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 107.

⁷¹ YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 77.

Rosencreutz, Anno 1459. Manifest je postaven na bázi alegorického vyprávění, které pojednává o královské svatbě oplývající alchymistickou symbolikou. Děj se dělí na sedm dní. Vypravěč je Christian Rosenkreutz, jenž se první den v předvečer Velikonoc připravuje na velikonoční přijímání a je chápán jako skromný poutník. Druhý den se vypraví na svatbu do hradu. Třetí den se odehraje zkouška vážením, kterou organizuje panna *Alchimia*. Čtvrtý den se odehraje alegorická hra. Šestý den je zasvěcen alchymistické práci a sedmého dne se Rosenkreutz stává rytířem Řádu Zlatého kamene.⁷² Zajímavé je objevení Deeho symbolu monády v chymické svatbě. Znak monády v chymické svatbě Yatesové napověděl, aby rosekruciánství úzce propojila s jeho osobou. V ději vše odkazuje k rosekruciánským symbolům.

1.3.4. Autorství manifestů

Diskutovaným tématem mezi badateli je otázka autorství manifestů.⁷³ Autorství chymické svatby připisují badatelé shodně Johannu Valentinu Andreaemu, luteránskému teologovi, který také sám své autorství Chymické svatby přiznal.⁷⁴ Většina myslitelů zastává názor, že Andreae sepsal i další dva manifesty a:

„...vymyslel tak a v podstatě probudil k životu bratrstvo rosekruciánů, které nikdy neexistovalo, a to buď s opravdovým záměrem uskutečnit tím své, později ve „Fraternitas Christi“ sledované cíle, nebo naopak, aby se vysmál tehdejší všeobecné zálibě v tajném spolkaření.“⁷⁵

Pokud Andreae spisy sepsal, nabízí výše zmíněná teorie možné vysvětlení bratrstva, zmiňovaného v manifestech, jehož záměrem mohlo být buď uskutečnění nějakého cíle nebo satira pronesená ke společnosti. Podstatné je zmínit, že sám Andreae autorství prvních dvou manifestů *Confessio* a *Fama* odmítal.⁷⁶ Dále badatelé argumentují, že pokud Andreae manifesty sám nesepsal, sehrál vedoucí a důležitou úlohu při jejich sepisování.⁷⁷ Pokud rosekruciánskou legendu Andreae sám nevytvořil, rozhodně k ní svým dílem

⁷² GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 107-109.

⁷³ Tamtéž, s. 109.

⁷⁴ Tamtéž, s. 111.

⁷⁵ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křižáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*, s. 16.

⁷⁶ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 111.

⁷⁷ FRICK, Karl R. H. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosekruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*, s. 167.

Chymickou svatbou přispěl.⁷⁸ Odborníci se tak domnívají, že Andreae by mohl být jedním ze spoluautorů manifestů, kteří pocházeli z tübingenského kroužku.⁷⁹

Proč se odborníci domnívají, že autoři manifestů pocházejí právě z tübingenského kroužku? Možnou odpovědí jsou podobné, ba až shodné, motivy v manifestech Confessia a Famy s motivy, které jsou obsaženy v Chymické svatbě, jejíž první verzi Andreae zřejmě sepsal kolem roku 1605.⁸⁰ Andreae byl členem tübingenského kroužku. Členové toho kroužku se tak Chymickou svatbou a osobou Andreaeho mohli přímo nebo nepřímo inspirovat a vytvořit spisy Famy a Confessio. Další odpovědí na výše položenou otázku by mohlo být to, že členové tübingenského kroužku se vzájemně znali a hluboce se zajímali o alchymii a vášnivě mezi sebou debatovali. Goodrick-Clarke doplňuje, že existují dokumenty, které potvrzují tyto vztahy.⁸¹

Jedním z hlavních inspirátorů rosekruciánských manifestů by mohl být Tobias Hess (1568–1614), který v německém Tübingenu pracoval jako lékař. Druhým by mohl být Christopher Besold (1577–1638), který byl profesorem v Tübingenu a zajímal se o teologii a mystiku. Andreae studoval na univerzitě v Tübingenu mezi lety 1602–1607, kde se pak později seznamuje s Tobiasem Hessem.⁸² Z výše uvedeného je jasné, že intelektuální prostředí tübingenského kroužku zřejmě sehrálo důležitou roli při vzniku rosekruciánských myšlenek a manifestů.

Provázanost vztahů mezi renesančními učiteli a zakladatelem tübingenské univerzity je pozoruhodná. Díky existenci takových vztahů mohu poukázat na kontinuitu inspirativních myšlenek.⁸³ Ta pochází od renesančních učenců, dále pokračuje a vyvíjí se v intelektuálních kruzích v Tübingenu, v kterých vznikají již zmíněné manifesty. Univerzita v Tübingenu byla založena roku 1477 hrabětem Eberhardem (1445–1496). Marsilio Ficino napsal dopis Eberhardovi, aby mu pogrataloval k úspěšnému založení univerzity v Tübingenu. Ficino mu také věnoval svoji práci. Eberhard měl úzké styky s předním hebraistou Johannesem Reuchlinem (1455–1522). Společně cestovali roku

⁷⁸ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 54.

⁷⁹ Tübingenský kroužek byl sdružením intelektuálů na německé univerzitě v Tübingenu.

⁸⁰ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 110.

⁸¹ Tamtéž, s. 111.

⁸² Tamtéž, s. 109-110.

⁸³ Nejde o myšlenku předání hermetické tradice, kterou zpopularizovala Yatesová, ale o jakousi ideovou a inspirativní návaznost mezi učiteli.

1482 do jádra renesanční Itálie, Florencie, kde byli jak Reuchlin, tak i Eberhard představeni Lorenzovi de Medici (1449–1492).⁸⁴

Na základě výše uvedeného, zbývá shrnout odpověď na otázku: Kdo byli rosekruciáni a co bylo rosekruciánství? Čím se vyznačovali? Otázka existence nebo neexistence reálného bratrstva je stále otevřená, konstatuje Marx.⁸⁵ Jisté je to, že v prostředí tübingenského kroužku můžeme spatřovat počátek rosekruciánské myšlenky. Tato rosekruciánská myšlenka stála v pozadí při *pozdějším* zakládání skutečných bratrstev,⁸⁶ která se označovala za rosekruciánská. Rosekruciánství má protestantský a mytologický charakter. Inspirovalo učenci a směry, které jsou dnes považovány za součást západní esoterní tradice.

1.4. Vývoj rosekruciánství po vydání manifestů

Jak se dále vyvíjelo rosekruciánství? Představy o rosekruciánství dopomohly k utváření různých společenství. Mnozí učenci na rosekruciánskou ideu reagovali různými způsoby. Nastíním další vývoj rosekruciánské ideje v Německu a Anglii, protože právě v těchto dvou zemích se rosekruciánství rozvinulo nejvíce. Nejdříve poukáži na reakci na rosekruciánské manifesty a v nich obsažené ideje, které později dopomohly ke vzniku řádu Zlatého a Růžového kříže. Posléze vysvětlím, jak se rosekruciánství dostalo do Anglie, kde podnítilo vznik dalších spolků jako byl Zlatý úsvit.

1.4.1. Rosekruciánství ve Svaté říši římské národa německého⁸⁷

V Německu se rosekruciánství dostalo velkého ohlasu. Mezi roky 1614 až 1620 došlo k tisku snad 200 knih, které byly spojeny s rosekruciánstvím.⁸⁸ Spousta učenců se snažila dostat do řad bratrstva, veřejně se prohlašovali za jeho členy, a to i přesto že se jim

⁸⁴ HEERTUM, Cis van (Ed.). *Divine wisdom, divine nature: The message of the Rosicrucian manifestoes in the visual language of the seventeenth century*. Amsterdam, Bibliotheca Philosophica Hermetica, 2017. ISBN 978-90-71608-38-4, s. 21-23.

⁸⁵ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křižáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*, s. 17.

⁸⁶ CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie*. V Praze: XYZ, 2008. ISBN 978-80-7388-072-9, s. 183.

⁸⁷ Zajímá mě vývoj rosekruciánství na území dnešního Německa a později ve Velké Británii, konkrétně v Anglii.

⁸⁸ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 114.

nedostalo od rosekruciánů žádné odpovědi. Další učenci jako Johannes Hintses a Georg Rostius odsuzovali rosekruciány jako falešné proroky. Jediným katolickým autorem, který se do sporu zapojil, byl Mundus,⁸⁹ což naznačuje, že rosekruciánství mohlo být primárně vnímáno jako vnitřní spor v rámci hnutí protestantismu.⁹⁰ Poprask kolem rosekruciánského hnutí v Německu končí po roce 1620, tedy v době, kdy došlo k invazi do Falce a rodina Fridricha odešla z Čech do emigrace.⁹¹ Yatesová se domnívá, že rok 1620, kdy se udála rozhodující bitva na Bílé hoře mezi katolíky (Habsburky) a protestanty, znamenal ukončení poprasku okolo rosekruciánského bratrstva.⁹²

V polovině 17. století v Německu vzniklo společenství Řád Zlatých a Růžových křížáků,⁹³ které navazovalo na rosekruciánskou ideu a společenství, popsanych v manifestech. Zmínky o tomto řádu najdeme už na začátku 17. století u Michaela Maiera a Roberta Fludda,⁹⁴ kteří měli zásadní podíl na utváření rosekruciánství v Anglii, a proto se o nich později také zmíním. Budu se věnovat tomuto spolku, protože jde o prokazatelně existující rosekruciánskou organizaci, která sehrála významnou roli při formaci dalších řádů. Řád Zlatého a růžového kříže nebo také Řád Zlatých a Růžových křížáků byl především alchymistickým, a hlavně reálně existujícím spolkem. Jaký je původ názvu tohoto řádu? Maien dochází k závěru, že:

„Při snaze objasnit otázku názvu bratrstva či řádu zlatého a růžového kříže nelze z dostupných informací dojít k jednoznačnému názoru, protože ať už byly obě větve (tedy zlatý a růžový kříž) různými autory popisovány jakkoliv, narážíme pokaždé na mnohvrstvé prolínání různých aktivit v oblasti hermetické práce.“⁹⁵

Nejstarší text tohoto řádu, který je alchymisticky zabarven, se jmenuje *Pravdivá a dokonalá příprava filosofického kamene bratrstva řádu zlatého a růžového kříže*,⁹⁶ který vydal Sincerus Renatus. Renatus popisuje pozdravy, které bratři řádu používají. Když se

⁸⁹ S. Mundus Christophori je autorem děl *Speck auff der Fall* (Ingolstadt, 1618) a *Rosae Crucis Thrasonico-Mendax* (1619), ve kterých útočí na rosekruciánské bratrstvo.

⁹⁰ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 114.

⁹¹ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 126.

⁹² Tamtéž, s. 126.

⁹³ MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*, s. 17.

⁹⁴ Tamtéž, s. 19.

⁹⁵ Tamtéž, s. 18-19.

⁹⁶ S[incerus] R[enatus], *Die wahrhaffte und vollkommene Bereitung des philosophischen Steins der Brüderschaft aus dem Orden des Gülden und Rosen-Creutztes*. Breslau, Fellgiebel, 1710.

dva bratři potkají, jeden řekne *Ave, Frater* a druhý odpoví *Roseae et Aureae*.⁹⁷ První bratr přidá slovo *Crusic*. Po potvrzení jejich pozice oba řeknou *Benedictus Dominus Deus Noster qui dedit nobis Signum*.⁹⁸ Renatus se narodil na konci 17. století v Reichau. Pocházel z noblesní rodiny a studoval medicínu a teologii. Později se stal luteránským pastorem.⁹⁹ On sám však řád nezaložil.¹⁰⁰

Z čeho se však dá usoudit, že tento řád skutečně existoval? Na existenci řádu badatelé usuzují díky množství pramenů a zpráv, které popisují fungování a strukturu tohoto řádu. Maien shledává neurčitou zmínku o tomto řádu ve spise vydaném z roku 1737 pod názvem *Lodovici Conradi Orvii Occula Philosophia oder Coelum Sapientum et Vexatio Stultorum*.¹⁰¹ Tento spis vypravuje o životě autora v jistém spolku adeptů, o laboratorních experimentech a znameních, jež mezi sebou adepti sdílejí.¹⁰² Podle Maiena může být tímto spolkem adeptů právě řád Zlatých a Růžových křižáků. Díky detailnímu odkazování učenců můžeme vystopovat historické dokumenty, které dokládají informace o fungování tohoto řádu. Marx konstatuje, že nejspolehlivějším spisem, jenž dokládá existenci řádu je *Starke Erweise aus den eigenen Schriften des hochheiligen Ordens der Gold-und Rosenkreuzer*.¹⁰³ Tento spis dokládá informace o řádové organizaci a existenci níže zmiňovaných řádových stupňů.¹⁰⁴

Později od tohoto spolku převzaly řádovou hierarchii hermetické společnosti jako *Societas Rosicruciana in Anglia* (zkráceně SRIA) a Zlatý úsvit, které vznikly v Anglii. Pro SRIA a Zlatý úsvit jsou nejdůležitější řádové stupně *Zelator, Theoricus, Practicus,*

⁹⁷ V překladu: růžová (růže) a zlatá.

⁹⁸ MCINTOSH, Christopher. *The Rose Cross and the Age of Reason: eighteenth-century Rosicrucianism in Central Europe and its relationship to the Enlightenment*. New York: E.J. Brill, 1992. ISBN 9004095020, s. 31. V překladu: Požehnaný Pán, náš Bůh, který nám dal symbol *Signum*.

⁹⁹ HANEGRAAFF, Wouter J. *Dictionary of gnosis & Western esotericism*. Boston: Brill, c2006, s. 1073-1074.

¹⁰⁰ MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*, s. 31.

¹⁰¹ BIBLIOTHECA CHEMICA. *A bibliography of books on Alchemy, Chemistry and Pharmaceutics. Une bibliographie de livres alchimiques, chimiques et pharmaceutiques*. Volumes I and II. Derek Verschoyle, Academic and Biographical Publications Ltd. London 1954.

¹⁰² MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*, s. 21-22.

¹⁰³ BODE, Johann Joachim Christoph. *Starke Erweise aus den eigenen Schriften Des Hochheiligen Ordens Gold-und Rosenkreutzer Für die Wahrheit Daß seine in Gott ruhende Väter von ewiger Thät-und Wirksamkeit sind*. Rom [i.e. Leipzig], 5555 [i.e. 1788].

¹⁰⁴ MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křižáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*, s. 49.

Philosophus, Adeptus minor, Adeptus maior, Adeptus exemptus, Magister a Magus řádu Zlatých a Růžových křížáků.¹⁰⁵

1.4.2. Rosekruciánství v Anglii

První britská odpověď, která reagovala na rosekruciánské manifesty přišla dva roky po prvním vytištěném manifestu v roce 1616. Odpověď byla sepsána paracelsovským lékařem Robertem Fluddem (1574–1637).¹⁰⁶ O rosekruciánech sepsal dvě díla¹⁰⁷ a obhajoval je proti německému luteránskému alchymistovi Andreasi Libaviovi, který prohlašoval rosekruciánské manifesty za d'ábelské. Podle Fludda bratři usilují o dosažení Krista a o renovaci náboženství.¹⁰⁸ Michael Maier (1566–1622), alchymista a lékař v paracelsovském duchu, působil jako dvorní lékař Rudolfa II. Stejně jako Fludd věřil v existenci rosekruciánského bratrstva a snažil se vystopovat jeho původ. Maier navštívil po roce 1612 Anglii. McIntosh předpokládá, že tehdy se Maier s Fluddem setkal a dodává, že právě Maier má být přímo odpovědný za alchymistickou nálepku připisovanou rosekruciánství.¹⁰⁹ Pro Arthura Edwarda Waita, který byl později vůdčí osobností Zlatého úsvitu, byl Fludd významnou osobou, která ovlivnila svým myšlením učence v Anglii.¹¹⁰ Dalším učencem, který se zasadil o rozvoj rosekruciánské ideje v Anglii byl Thomas Vaughan (1622–1656). Ten vydal kolem roku 1652 v anglickém jazyce překlad rosekruciánských spisů *Fama a Confessio*.¹¹¹

Na příkladu Fludda, Maiera a Vaughana (a později i výše popsaného řádu Zlatých a Růžových křížáků) je vidět, že rosekruciánská idea postupně dostávala nádech ryze praktické alchymie. Protestantský prvek ustoupil do pozadí. Rosekruciánství dostalo

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 50-51.

¹⁰⁶ WILLARD, Thomas. *De furore Britannico: The Rosicrucian Manifeston in Britain*. *Aries*. 2014, 14(1), 32-61 [cit. 2018-02-01]. DOI: 10.1163/15700593-01401003. ISSN 1567-9896, s. 33.

¹⁰⁷ FLUDD, Robert. *Apologia compendaria, Fraternitatem de Rosea Cruce suspicionis et infamiae maculis aspersam, veritas quasi Fluctibus abluens et abstergens* (1619) a *Tractatus apologeticus integritatem Societatis de Rosea Cruce defendens* (1617).

¹⁰⁸ HANEGRAAFF, Wouter J. *Dictionary of gnosis & Western esotericism*. Boston: Brill, c2006, s. 373.

¹⁰⁹ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 71.

¹¹⁰ WAITE, Arthur. *The Brotherhood Of The Rosy Cross: a history of the Rosicrucians*. New York: Barnes & Noble, 1993. ISBN 1566192129, s. 363.

¹¹¹ CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie*, s. 186.

podobu prakticko-alchymistickou s nádechy mytologie a hermetické filosofie, tak jak byla pojmána v renesanci.

Dalším historickým milníkem v rozvoji rosekruciánství v Anglii bylo založení již zmíněné společnosti SRIA v roce 1866.¹¹² V tomto roce vytvořilo několik zednářů tuto skupinu. Jejím hlavním zakladatelem se stal Robert Wentworth Little (1840–1878). SRIA převzala hierarchii řádových stupňů od řádu Zlatých a Růžových křížáků. Societas Rosicruciana in Anglia byla „rosekruciánská“ pouze názvem, což znamená, že její členové věděli velmi málo o původu rosekruciánství v Německu. Šlo o skupinku lidí zajímající se spíš o zednářství než o rosekruciánství.¹¹³

V čem je SRIA tak významná pro Zlatý úsvit? Hlavním důvodem je skutečnost, že z jejích řad pocházejí tři zakladatelé Zlatého úsvitu dr. William Wynn Westcott (1848–1925), Samuel Liddel Mathers (1854–1918) a dr. William Robert Woodman (1828–1891).¹¹⁴ SRIA Westcottovi dopomohla k nápadu založení Zlatého úsvitu.¹¹⁵ Westcott poznamenal, že Little se rozhodl založit SRIA na základě toho, že objevil staré listiny, neurčitě popsané jako rosekruciánské. Westcottovo pátrání po těchto listinách bylo neúspěšné. Howe říká, že pokud byla SRIA založena na základě řádových stupňů řádu Zlatých a Růžových křížáků, mohly tak staré listiny, které měl Little v držení, pocházet z jejích řad.¹¹⁶ Nicméně bližší informace o těchto listinách už autoři dále nepodávají. Na základě nedostatku bližších informací a výzkumu těchto listin se domnívám, že pravděpodobně žádné takové dokumenty neexistovaly. Na druhou stranu je i možné, že tyto listiny byly zničeny nebo někde uloženy.

Dalším členem SRIA byl Kenneth Mackenzie, znalec německého jazyka. Westcott vypráví, že Mackenzie byl v kontaktu s jistým německým adeptem, který se prohlašoval za následovníka starých rosekruciánů.¹¹⁷ Členem SRIA se stal roku 1872, ale později rezignoval z důvodů osobních sporů s Littlem. Mackenzie je pak Waitem zmiňován jako držitel a autor šifrovaného rukopisu, který sehrál zásadní roli při kompilaci

¹¹² GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 178.

¹¹³ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*. New York: S. Weiser, 1972. ISBN 0-87728-369-9, s. 26.

¹¹⁴ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 178-180.

¹¹⁵ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 33.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 27.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 27.

systemu Zlatého úsvitu.¹¹⁸ Mackenziho hlavním zájmem však bylo zednářství. Mackenzie později zpochybnil pravost údajných starých rosekruciánských listin, které měl mít Little v držení. Na místo toho prohlašoval, že právě on má v držení reálné rosekruciánské stupně.¹¹⁹ Následně vstoupil do nově založené společnosti Osmi.¹²⁰ Do společnosti Osmi patřil i Westcott, který zamýšlel Mackenziho rituály použít pro Zlatý úsvit. Po smrti Mackenzieho totiž Westcott zdědil spoustu jeho materiálů, mezi nimi měl být i šifrovaný rukopis.¹²¹

V době 19. století se v Británii doslova roztrhl pytel s okultisty a mnoha okultními spolky. Všichni mezi sebou udržovali přátelské nebo nepřátelské vztahy. Spousty okultních spolků doby 19. století, včetně SRIA a společnosti Osmi, mezi sebe nepřijímali ženy. Westcott byl zaujat okultními pracemi žen, například prací Anny Kingsfordové *Astrology Theologised*.¹²² Jedním z jeho důvodů, proč založit Zlatý úsvit, tak mohla být i myšlenka dát ženám možnost do okultního spolku vstoupit.¹²³

Jedním z dalších okultistů, který ovlivnil SRIA byl Hargrave Jennings (1817–1890)¹²⁴ a Paschal Beverly Randolph (1825–1871). Jennings byl do SRIA přijat roku 1870 a stýkával se s Mackenziem, který Jenningse mohl inspirovat rosekruciánskou ideou.¹²⁵ V odstavci výše jsem chtěla poukázat na složitou provázanost vztahů mezi členy různých společností.

Na základě výše uvedeného zbývá odpověď na otázky: Jak byla chápána idea rosekruciánství? Jak se rosekruciánství proměnilo? Rosekruciánství bylo v Anglii v době 19. století chápáno v úzké spojitosti se zednářstvím (mnoho členů SRIA byli zároveň zednáři s postranním zájmem o rosekruciánství) a okultismem. Symbolický a

¹¹⁸ Tamtéž, s. 28.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 30-31.

¹²⁰ Společnost Osmi založil roku 1883 člen SRIA Frederick Holland. Tato společnost byla alchymistického zaměření a sdružovala celkem osm učenců.

¹²¹ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*. York Beach, Me: Samuel Weiser, 1997. ISBN 1-57863-007-x, s. 5.

¹²² ASTROLOGY THEOLOGIZED: *THE SPIRITUAL HERMENEUTICS OF ASTROLOGY AND HOLY WRIT – A Treatise upon the Influence of the Stars on Man and on the Art of Ruling Them by the Law of Grace*. Translation and long prefatory essay by Anna Kingsford, from the original by Valentine Weigelius, 1649. George Redway, London, 1886.

¹²³ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 5-6.

¹²⁴ CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie*, s. 249.

¹²⁵ GODWIN, Joscelyn. *The Theosophical Enlightenment*. SUNY Series in Western Esoteric Traditions. Albany: State University of New York Press, 1994. ISBN 0-7914-2152-X, s. 268-269.

mytologický charakter byl také s rosekruciánstvím ještě spojován. Praktický alchymistický prvek v rosekruciánství se v Anglii v době 19. století pomalu, ale jistě vytrácel. Naopak v Německu a Anglii od 17. století byl postupně prakticko-alchymistický prvek u rosekruciánství silně vyzdvihován. Zednářství na začátku 17. století nemohlo ovlivnit rosekruciánskou ideu, protože v Německu prakticky žádné zednářské lóže v té době nefungovaly. Protestansko-reformační charakter „prvotních“, starších rosekruciánů ustoupil do pozadí jak v Německu, tak v Anglii od roku 1620 až do 18. století. V 19. století protestantsko-reformační prvek úplně vymizel.

2. HERMETICKÝ ŘÁD ZLATÉHO ÚSVITU

Hermetický řád Zlatého úsvitu byl založen ve viktoriánské Anglii v únoru roku 1888 již zmiňovanými členy SRIA Woodmanem, Westcottom a Mathersem. Pro pochopení řádového systému a pozdějšího řádového rituálu, v kterém figuruje rosekruciánský prvek, považují za nezbytné popsat povahy těchto tří zakladatelů. Kdo byli a co do řádu přinesli?

William Robert Woodman se narodil roku 1828 a za pár let se stal kvalifikovaným lékařem. Zajímal se o zednářství. Po Littlově smrti se roku 1878 stal hlavou SRIA. Westcott ho popisuje jako excelentního hebrejského a kabalistického učence. Krátce po založení řádu zaujmul pozici Imperátora chrámu č. 3 Isis-Urania (1888),¹²⁶ větve řádu Zlatého úsvitu. Robert A. Gilbert, badatel specializující se na historii Zlatého úsvitu, konstatuje, že doteď přesně nevíme, na čem přesně se Woodman podílel při zakládání řádu. Gilbert však tvrdí, že některé Woodmanovy ideje mohly ovlivnit Westcotta nebo Matherse.¹²⁷ Woodman zemřel 20. prosince 1891 před tím, než řád dosáhl jak slávy, tak úpadku.

William Wynn Wescott se narodil 17. prosince 1848 jako nejmladší ze šesti dětí. Zajímal se o studium kabalistické filosofie, o hermetické, alchymistické a rosekruciánské práce. Též se pustil do studia díla Eliphase Léviho. Od roku 1892 byl zodpovědný za vedení SRIA. Později byl společně s Mathersem obviňován za padělání tzv. šifrovaného manuskriptu a korespondencí mezi ním a Annou Sprengelovou.¹²⁸ Šifrovaný manuskript a výše zmíněná korespondence jsou pro badatele dodnes horká témata a předmětem názorových polemik. V souvislosti se Zlatým úsvitem sama korespondence totiž vykazuje vliv rosekruciánství. Mezi listinami šifrovaného manuskriptu byl nalezen zašifrovaný papír, který též odkazuje k rosekruciánství. Zašifrovaný papír a manuskript jsou neoddělitelnými dokumenty, proto se jejich průzkumem budu zabývat později.

Samuel Liddel Mathers se narodil roku 1854. Biografické údaje o Mathersovi pocházejí z Westcottových materiálů, takže údaje o něm, říká Gilbert, mohou být nepřesné. Mathers přeložil a publikoval dílo Knorra von Rosenrotha *Kabalah*

¹²⁶ Další větve Zlatého úsvitu: chrám č. 1 Licht, Liebe, Libra, chrám č. 2 Hermanubis, chrám č. 4 Osiris (1888), chrám č. 5 Horus (1888), chrám č. 6 Amen-Ra (1893) a chrám č. 7 Ahathoor (1893). Prokazatelně existovalo posledních pět chrámů.

¹²⁷ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 72-75.

¹²⁸ Tamtéž, s. 76-81.

Denudata,¹²⁹ a toto dílo mu zaručilo uznávanou pozici okultního autora. Později také přeložil *Knihu Posvátné Magie Mága Abramelina*¹³⁰ a dále byla publikována Mathersova studie *Klíč Krále Šalamouna*.¹³¹ Do SRIA byl přijat roku 1882. Mathers do SRIA přispěl především eseji o hebrejských písmenech, o rosekruciánském symbolismu aj.¹³² Naopak do Zlatého úsvitu Mathers přispěl celou svojí energií a nápady, pomocí kterých kompiloval řádové rituály. K závěru svého života byl však velice egoistickou a arogantní osobou, která ostatním členům řádu měla vnučovat svou autoritu.¹³³ Podle Gilberta bylo právě jeho egoistické jednání příčinou úpadku celého řádu.¹³⁴

Šéfové řádu společně složili přísahu a podepsali slib, který mezi nimi dokazoval jakousi nehynoucí alianci. Tato tzv. Pledge form obsahovala seznam slibů,¹³⁵ které kandidát musel splňovat.¹³⁶ Hromadně vymysleli první oficiální dokumenty řádu, tzv. History lecture. V dokumentu byla popsána oprávnění k založení řádu, důvody jeho vzniku, učení a hierarchie řádu. Dále vyjmenovávala slavné osobnosti jako byl Eliphas Lévi a Kenneth Mackenzie, kteří byli v listině prohlášeni za řádné členy řádu Zlatého úsvitu. V listině je i zmínka o bratrstvu Růže a kříže, které měl založit Rosenkreutz roku 1398 v Německu. On a Andreae prý v pracích publikovaných roku 1614 zanechali informace o uspořádání Rosekruciánské společnosti. Podle Westcotta má Fama obsahovat staré záznamy až z dob Christiana Rosenkreutze.¹³⁷

Skutečná historie řádu však začíná rok těsně před jeho založením. Dodnes je autory, specializujícími se na Zlatý úsvit, popisována legenda, která se váže k založení řádu. Prvky této legendy následně rozebírají. Britský autor Ellic Paul Howe zmiňuje tuto legendu. V dalším odstavci shrnu tuto legendu. Budu se věnovat tématům jako šifrovaný manuskript a korespondencí mezi Westcottem a Sprengelovou. Zkusím odpovědět na

¹²⁹ MATHERS, S. L. MacGregor. *The Kabbalah unveiled, containing the following books of the Zohar: The book of concealed mystery; The greater holy assembly*. London: Routledge & K. Paul, 1962.

¹³⁰ ABRAHAM ben Simeon a S. L. MacGregor MATHERS. *The book of the sacred magic of Abra-Melin the mage: as delivered by Abraham the Jew unto his son Lemech, A.D. 1458*. London: J.M. Watkins, 1898.

¹³¹ MATHERS, S. L. MacGregor. *The key of Solomon the king*. Dover ed. Mineola, N.Y.: Dover Publications, 2009. ISBN 048646881X.

¹³² GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 93-96.

¹³³ Tamtéž, s. 110.

¹³⁴ Tamtéž, s. 44.

¹³⁵ 1) Jsem starší 21 let 2) Připojuji se k řádu z vlastní svobodné vůle 3) Budu dodržovat řádové tajemství 4) Budu horlivě studovat okultní vědy aj.

¹³⁶ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 21-24.

¹³⁷ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 23-25.

otázky: Co je šifrovaný manuskript a jaký je jeho obsah? Jaké jsou teorie badatelů na původ tohoto manuskriptu a korespondencí? Připomínám, že manuskript a korespondence vykazují ovlivnění rosekruciánstvím. Níže ukáži, v čem konkrétně tento vliv spočívá.

Westcott roku 1887 měl získat údajně velmi starý rukopis. Tento spis byl napsán šifrou, již vymyslel Trithemius.¹³⁸ Westcott našel klíč a provedl překlad manuskriptu. Vyšlo najevo, že manuskript obsahuje pět mystických nebo pseudo-zednářských rituálů. Westcott pozval Matherse, aby rozšířil a upravil obsah rukopisu tak, aby mohly být rituály prakticky použity. Mezi listy šifrovaného dokumentu byl nalezen kousek šifrovaného papíru, kde bylo napsáno jméno a adresa jakési *Fräulein Sprengel*, údajně přední rosekruciánské adeptky, která žila v té době v Německu. Westcott ji napsal dopis a dostal odpověď. Sprengelová ho oprávnila k založení anglické větve německého okultního řádu *Die Goldene Dämmerung*, v překladu Zlatý úsvit. Díky autorizaci Sprengelové vznikl v Londýně roku 1888 chrám Isis Urania řádu Zlatého úsvitu.¹³⁹

Badatel Ellic Howe zkoumal kolem šedesáti listů šifrovaného manuskriptu v soukromé sbírce, která obsahuje pouze kopie manuskriptu, patřící již zmíněnému Waitovi.¹⁴⁰ Další známý okultista na přelomu 19. a 20. století, Arthur Edward Waite, se do řádu připojil roku 1891. Waite prozkoumal originální manuskript a pořídil si jeho kopii. Následně tuto kopii zkoumal, a to na základě textové analýzy. Howe konstatuje, že si Waite byl nejistý zdrojem rukopisu. Ovšem byl si jist, že rukopis je nedávné produkce. Dále Howe popisuje obsah manuskriptu, který se skládal ze starých egyptských textů, korespondencí mezi 22 stezkami kabalistického stromu života a mezi 22 tarotovými trumfy. Waitův závěr, který předkládá Howe, zní, že manuskript musel být sepsán někdy po roce 1870, jelikož první dílo, které se zabývalo souvislostmi kabalistickým stromem života a tarotem, pocházelo od Léviho *Dogma a rituál vysoké magie*,¹⁴¹ které bylo nejdříve publikováno kolem roku 1856. Howe vyjadřuje vlastní stanovisko k tématu

¹³⁸ Opat Johannes Trithemius (1462-1516) humanista a všestranný učenec. Šlo o umělou šifrovanou abecedu, která měla sloužit pro zašifrování alchymistických návodů. Trithemius tuto šifru popsal ve svém díle *Polygraphia*. Toto dílo bylo poprvé vydáno roku 1518.

¹³⁹ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 1.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 1.

¹⁴¹ LÉVI, Eliphas. *Dogme et rituel de la haute magie*. Paris: Chacornac Freres, 1930.

manuskriptu. Na základě textové analýzy Howe dochází ke stejnému závěru jako Waite. Oba učenci zastávají stanovisko o nedávném stáří rukopisu. V něm je totiž přímo slovní spojení *Pereclinus Faustis*,¹⁴² jež se poprvé objevuje v Mackenziově knize *The Royal Masonic Cyclopaedia*¹⁴³ a jež bylo vydáno roku 1877. Autor manuskriptu se nejspíše rozhodl použít tohoto slovního spojení, jelikož zní zajímavě.¹⁴⁴

Howe dodává stanovisko Waita k autorství dokumentu. Podle Waita nebyl výtvořem ani Westcotta, Matherse nebo Woodmana. Co se týká korespondence mezi Sprengelovou a Westcottem, Waite se vyjadřuje skepticky. Inklinuje k tvrzení, že neexistuje osoba jako Sprengelová, která by oprávnila Westcotta k založení řádu. Řád tak není nikomu odpovědný, vyjma vlastních zakladatelů.¹⁴⁵

Gilbert dodává, že Waite připisuje autorství rukopisu Mackenziemu.¹⁴⁶ Howe pokračuje a popisuje svůj výzkum šesti dokumentů,¹⁴⁷ který by měl s určitostí potvrdit nebo naopak vyvrátit jejich padělání. Na základě jejich textové analýzy dochází k závěru, že Westcott vytvořil sérii falešných dokumentů. Tyto dokumenty měly budit dojem, že Zlatý úsvit je společností, jejíž statut a autorita pochází ze starého německého zdroje. Sprengelová byla legendární postavou, kterou si vymyslel.¹⁴⁸ Adolphus Woodford měl mít podle Westcotta v držení šifrovaný rukopis, který měl Westcottovi později zaslat společně s dopisem v srpnu 1887. Originální dopis se nikdy nenašel.¹⁴⁹ I Gilbert se domnívá, že rukopis je Westcottovým dílem, jelikož přímo hovoří o tom, že Westcott byl neopatrný při vymýšlení historie a stáří rukopisu. Pochyby ohledně pravosti rukopisu a korespondencí byly členy řádu naplno vyjádřeny kolem roku 1900. Mathers napsal dopis člence řádu Florence Farrové, že Westcott nikdy nebyl v kontaktu se Sprengelovou. Westcott prý zařídil padělání dokumentů a korespondencí.¹⁵⁰ A jak se Westcott sám stavěl

¹⁴² V Mackenziho publikaci jde o jedno z řadových jmen pro jím popisované rosekruciánské stupně.

¹⁴³ MACKENZIE, Kenneth R. H. *The Royal Masonic encyclopaedia*. New York, N.Y.: Distributed by Sterling Pub. Co., 1987. ISBN 0850305217.

¹⁴⁴ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 1-2.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 4.

¹⁴⁶ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 31.

¹⁴⁷ 1) Dr Westcott's memorandum of a conversation in February 1886 with the Rev. A. F. A. Woodford 2) A copy in Westcott's handwriting of a letter from Woodford dated 8 August 1887 3) A message written in cypher alphabet 4) Five letters 5) Another letter 6) Isis-Urania Temple Warrant.

¹⁴⁸ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 5-7.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 9-10.

¹⁵⁰ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 29-30.

k obžalování o padělání korespondence a rukopisu? Westcott odmítl všechna obvinění a mlčel. Gilbert dodává vícero důvodů, proč byl Westcott potichu. Jedním důvodem mohl být strach, že Mathers obvinění ještě více rozhlásí na veřejnosti a způsobí Westcottovi újmu v jeho profesionální zednářské kariéře.¹⁵¹

Mathersovo ego, tyto pochyby a skandály měly za následek, že řád zhruba kolem roku 1903 zanikl. Pod vedením Waita a jiných osob sice vznikly a rozvíjely se další větve řádu,¹⁵² nicméně už se nejednalo o dřívější Zlatý úsvit. Především díky pilnosti Matherse vznikla řádová struktura stupňů založená na šifrovaném manuskriptu a rosekruciánských manifestech, kde ke každému stupni náležel příslušný rituál.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 81-82.

¹⁵² Stella Matutina a Astrum Argentinum byly nově vzniklými organizacemi, které navazovaly na učení Zlatého úsvitu. Dalšími pokračovateli řádu Zlatého úsvitu byly starý templ Isis-Urania (pod vedením Waita) a Mathersův chrám Alpha et Omega.

3. ROSEKRUCIÁNSKÉ MOTIVY A HERMETICKÝ ŘÁD ZLATÉHO ÚSVITU

V této kapitole budu prezentovat způsob, jak se Zlatý úsvit inspiroval rosekruciánstvím. Detailněji vysvětlím, jak se rosekruciánství odráží ve struktuře a učení Zlatého úsvitu. Následně hlouběji pojednám o třech klíčových a původních rosekruciánských motivech, které převzal Zlatý úsvit. Půjde o motiv krypty v rituálu *Adeptus Minor*, motiv Růže a kříže a motiv Tajných mistrů.

3.1. Rosekruciánská idea v řádu Zlatého úsvitu

Gerald Yorke, absolvent historie v Cambridgi v předmluvě ke knize Elicca Howa prohlašuje, že Zlatý úsvit a jeho vnitřní řád, v kterém se rosekruciánská idea nejvíce odrazila, byl korunní slávou okultního obrození v 19. století. Význam řádu spočívá v tom, že syntetizoval materiály do praktického a efektivního systému, což nikdy předtím a dodnes žádný řád nedokázal.¹⁵³

Doba 19. století je podobná renesančnímu období, kde došlo k oživení již rozebíraných témat jako byl novoplatonismus, hermetická filosofie, gnosticismus a kabala. Pro řád je typická syntéza renesančních témat, zednářských a egyptských textů společně s ceremoniální, talismanickou a enochiánskou magií. Do tohoto učebního synkretismu spadala i kabala, tarot a alchymie. Členové řádu se učili širokému symbolismu, technikám a postupům, jak dosáhnout Velkého díla.¹⁵⁴ Dokladem tomu jsou studijní příručky pro řádové členy.¹⁵⁵ Nicméně celému složitému systému řádu vládne rosekruciánský motiv, který odkazuje k postavě Christiana Rosenkreutze. Tento motiv převládá v nejdůležitějším řádovém rituálu stupně *Adeptus minor*. Rosekruciánská dominance se ostatně už promítla v korespondenci Westcotta, kdy se snažil získat

¹⁵³ YORKE, Gerald. Preface in IX. HOWE, Elicca. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*.

¹⁵⁴ Velké dílo pro ně znamenalo schopnost dosáhnout nejvyššího možného poznání a ovládnutí přírodních či magických sil kolem sebe. Tyto síly se mág musí naučit používat, aby jimi mohl měnit realitu kolem sebe. Velké dílo vnímali jako životní cíl, kterého je třeba dosáhnout.

¹⁵⁵ BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition*. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2011. Palgrave historical studies in witchcraft and magic. ISBN 978-0-230-22339-4, s. 35-37.

autorizaci k založení řádu výslovně od údajné rosekruciánské adeptky Sprengelové. Následně definuji, v čem konkrétně převládá rosekruciánství nad ostatními prvky v systému řádu Zlatého úsvitu.

Strukturu řádových stupňů převzali zakladatelé Zlatého úsvitu od SRIA, která je převzala od řádu Zlatých a Růžových křížáků.¹⁵⁶ Zlatý úsvit byl rozdělen do tří řádů na základě schématu Stromu života. Do prvního neboli vnějšího řádu Zlatého úsvitu¹⁵⁷ byl nově přidán počáteční stupeň *Neophyta*, který se ve SRIA nevyskytoval. Rituály a učení pro tento vnější řád se zakládaly na obsahu šifrovaného manuskriptu. Člen Zlatého úsvitu tak začínal stupněm *Neophyt* a postupoval vzhůru po následujících prvních čtyřech stupních *Zelator*, *Theoricus*, *Practicus* a *Philosophus*, které tvořily vnější řád Zlatého úsvitu.¹⁵⁸ Teprve do druhého neboli vnitřního řádu se promítl vliv rosekruciánství, a proto se dále budu věnovat právě tomuto řádu.

Název druhého řádu zní *Ordo Rosae Rubeae et Aureae Crusis*¹⁵⁹ (zkráceně R.R. et A.C.). Zasněžovací rituál pro první řádový stupeň R.R. et A.C. *Adeptus Minor* navrhl Mathers. Iniciační ritus ve vnitřním řádu byl zcela odlišný od rituálů řádu vnějšího, protože byl založen na rosekruciánských manifestech. Konkrétně na mýtu o objevení těla Christiana Rosenkreutze v jeho hrobce. Pro konání takového rituálu, který měl být zcela oddělen od prvního řádu, byla členy speciálně postavena hrobka adeptů s patřičným symbolismem. Předtím než mohl být adept zasněžován do druhého řádu, musel podstoupit *Obřad portálu*,¹⁶⁰ symbolizující aspirantův postup do vnitřního řádu. Po čekací lhůtě 9 měsíců mohl proběhnout zasněžovací rituál *Adeptus minor*.¹⁶¹ Pro další řádové stupně druhého řádu *Adeptus Major* a *Adeptus Exemptus* nebyly Mathersem vypracovány žádné iniciační rituály, proto se jimi nebudu zabývat. V příloze A této práce je uvedeno schéma, které názorně ukazuje členění řádových stupňů.

McIntosh o vzájemném vztahu rosekruciánství a Zlatého úsvitu říká, že: „Jedním z nejúspěšnějších dědiců rosenkruciánské ideje byl bezpochyby hermetický řád Zlatý

¹⁵⁶ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 15-16.

¹⁵⁷ GOLDEN DAWN in OUTER.

¹⁵⁸ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 149.

¹⁵⁹ Řád Rubínové Růže a Zlatého Kříže.

¹⁶⁰ Celým názvem *The Portal of the Vault of the Adepts*.

¹⁶¹ BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition*, s. 34.

úsvit, magická společnost, která se poprvé objevila v Anglii v osmdesátých letech 19. století a jejíž dceřiné kroužky jsou činné dodnes.“¹⁶² Předpokládaný vznik vnitřního řádu R.R. et A.C. je rok 1892. Mathers byl jediným správcem tohoto řádu. Westcott neměl žádnou zodpovědnost za jeho organizaci. Mathers Westcottovi tvrdil, že jisté rituály pro stupeň *Adeptus minor* obdržel v Paříži během léta roku 1891 od jistého *Frater Luxe E Tenebrise*. Od roku 1894 byl *Adeptus minor* rozdělen na dva podstupně.¹⁶³ Howe konstatuje, že Mathersova adaptace legendy o Rosenkreutzovi je vyvrcholením nebo rozuzlením iniciačního rituálu stupně *Adeptus minor*.¹⁶⁴ Hrobka byla centrálním prvkem v tomto stupni. Howe detailně popisuje její interiér a exteriér společně s rituálem, který se v hrobce odehrával. Goodrick-Clarke o rosekruciánské inspiraci ve Zlatém úsvitu píše, že:

„Rituál pro stupeň *Adeptus minor* (5°=6°) druhého řádu byl dramatickým způsobem postaven na legendě o Christianu Rosenkreutzovi a inscenaci objevení jeho hrobky. Návrh pohřební komnaty a hrobky, včetně jejich kabalistické, alchymistické a astrologické symboliky a nápisů, byl postaven na popisu z *Fama fraternitatis*. Repliku v životní velikosti opulentně vyzdobili okultními barvami Mathers a jeho umělecky založená žena.“¹⁶⁵

Ve druhé podkapitole detailně popíše hrobku Adeptů a průběh rituálu *Adeptus minor*, který se v ní odehrával.

Existují deníky druhého řádu R.R. et A.C. z let 1892–1893. Na základě nich dnes víme podrobnější informace týkající se vnitřního řádu. Členové druhého řádu se nejdříve shromažďovali v *Thaviess Inn* a pak na *Clipstone street* v Londýně, kde byly zároveň vybudovány krypty pro iniciační rituály vnitřního řádu a které zároveň sloužily jako místa setkávání. V nich byly uloženy tyto deníky, které obsahovaly informace o iniciačních ceremoniích členů druhého řádu. Díky nim dnes už víme, že během roku 1892 proběhlo 11 iniciačních přijetí do druhého řádu a v roce 1893 jich bylo 18.¹⁶⁶

¹⁶² MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s.145.

¹⁶³ Theoricus Adeptus Minor a Practicus Adeptus Minor-teoretické a praktické části, které dohromady tvořily stupeň Adeptus minor.

¹⁶⁴ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 75-79.

¹⁶⁵ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 183.

¹⁶⁶ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 91-97.

Řád R.R. et A.C. byl velmi exkluzivní skupinou, jelikož teprve v něm začínalo plné magické vzdělání. Ve vnějším řádu se členové učili základním dovednostem. Mezi tyto dovednosti patřily znalosti tarotu, metod divinace, elementů a znalost základního symbolismu. Naopak ve vnitřním řádu se musel *Adeptus minor* naučit ovládat celkem 17 rituálů. Mezi takové rituály patřil např. malý pentagramový rituál a hexagramový rituál, rituál pro posvěcování magických předmětů a hrobky Adeptů aj. Obsah přísahy a studijní příručky odlišovaly druhý řád od prvního.¹⁶⁷ Gilbert shodně s dalšími výše zmíněnými autory prohlašuje, že mýtus o nalezení Rosenkreutze v kryptě byl základním motivem pro rituál druhého řádu, který vytvořil Mathers.¹⁶⁸

Alison Butlerová, historička specializující se na 19. století v Británii konstatuje, že další vliv rosekruciánství ve Zlatém úsvitu je přítomný v používání magického nástroje – talismanu Růžového kříže. Rosekruciánský prvek podle Butlerové způsobil, že se druhý řád plně odvrátil od zednářství.¹⁶⁹ Israel Regardie, jenž studoval psychoanalýzu a psychoterapii, sepsal rozsáhlou studii o Zlatém úsvitu.¹⁷⁰ Regardie byl sekretářem Aleistera Crowleyho, jehož osobnost je s řádem úzce provázána. Ve svém životním díle Regardie popisuje tento talisman Růžového kříže, který má nosit *adeptus minor* na všech setkáních R.R. et. A.C. Centrum za růží ve zlatém kříži má být bílé a růže se má na kříži rozvíjet do rudé barvy. Od těchto motivů, říká Regardie, je odvozen název vnitřního řádu Rubínové růže a Zlatého kříže.¹⁷¹ Motivy růže a kříže detailněji popíši ve druhé podkapitole.

McIntosh zmiňuje další ceremonii ve Zlatém úsvitu, která je inspirovaná rosekruciánstvím. Nejedná se o iniciační rituál, takže může být prováděn i jednotlivci. Tato ceremonie se jednoduše nazývá Rituál Růžového kříže.¹⁷² Regardie o účelu rituálu říká, že uzavírá lidskou auru a chrání ji od nepříznivých vnějších vlivů.¹⁷³

¹⁶⁷ BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition*, s. 35-37.

¹⁶⁸ GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order*, s. 45.

¹⁶⁹ BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition*, s. 71.

¹⁷⁰ REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984. ISBN 0941404129.

¹⁷¹ REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984, vol. 4, s. 51.

¹⁷² MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 153.

¹⁷³ REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, vol. 4, s. 60.

Třetí, poslední řád byl určen pro tzv. Tajné mistry. Nově byl do třetího řádu přijat vrcholní stupeň *Ipsissimus*. K třetímu řádu neexistují žádné rituály a člověk mohl prakticky dosáhnout jen nejvyššího možného stupně *Adeptus minor* R.R. et A.C.¹⁷⁴ Motivem Tajných mistrů se budu zabývat ve druhé podkapitole.

Zbývá shrnout, v čem rosekruciánství ovlivnilo Zlatý úsvit. Rosekruciánství ovlivnilo Zlatý úsvit: 1) v šifrovaném manuskriptu a papíru s adresou údajně rosekruciánky Anny Sprengelové; 2) v korespondenci Westcotta s německou rosekruciánskou adeptkou Sprengelovou, která měla doložit původ a historii řádu Zlatého úsvitu v německém rosekruciánském bratrstvu, k němuž právě Sprengelová měla patřit; 3) v celé řádové struktuře Zlatého úsvitu, která byla převzata od SRIA; ta ji zase převzala od řádu Zlatých a Růžových křížáků, kteří vznikli po vzoru rosekruciánského bratrstva popisovaného v rosekruciánských manifestech; 4) detailněji v názvu druhého vnitřního řádu Rubínové Růže a Zlatého kříže; 5) v rituálu *Adeptus minor* R.R. et A.C., jehož ústřední motivy (Rosenkreutz a jeho krypta) byly zpracovány na základě rosekruciánských manifestů; 6) v dalších ritech jako byl Rituál Růžového kříže (symbol kříž a růže); 7) v používání magických nástrojů, jakým byl talisman Růžového kříže.

3.2. Tři příklady vlivu rosekruciánství na Zlatý úsvit

V této podkapitole ve třech částech postupně pojednám o rosekruciánských motivech ve Zlatém úsvitu. V první části konkrétně popíši průběh rituálu *Adeptus minor*. Charakterizuji prostor, kde se rituál odehrával. Tímto místem byla již zmíněná hrobka adeptů, která zároveň fungovala i jako místnost pro setkávání. Rituál je postaven na rosekruciánské legendě o objevení těla Rosenkreutze. Ve „starším“ rosekruciánství žádné rituály neexistovaly. Ve Famě o rituálech nenalzáme žádnou zmínku. V druhé části vylíčím symboliku růže a kříže tak, jak byla chápána členy Zlatého úsvitu, kteří ji převzali od údajného rosekruciánského bratrstva. V poslední části se zaměřím na motiv Tajných mistrů a popíši, jak byl tento motiv pojímán v řádu Zlatého úsvitu. K závěru třetí kapitoly se pokusím rekapitulovat, zda se převzaté rosekruciánské náměty ve Zlatém úsvitu pozměnily od původního významu rosekruciánských motivů v manifestech.

¹⁷⁴ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 149.

3.2.1. Motiv krypty a rituál *Adeptus Minor*

Rituál 5°=6° *Adeptus minor* se odehrával v replice hrobky, která byla zkonstruována podle předlohy uvedené v rosekruciánském manifestu Fama. Napodobenina krypty byla známa jako Hrobka Adeptů. Ta byla zhotovena Mathersem a jeho ženou Moinou Mathersovou. Interiér krypty měl sedm stran, z nich každá měla osm stop na délku. Stěny, podlaha a strop byly pokryty astrologickými, alchymistickými a kabalistickými symboly. Každému symbolickému znamení byla přiřazena specifická barva. Kandidát, který byl zasvěcen do rituálu *Adeptus minor*, musel čelit tváří v tvář symbolickému zpodobnění Rosenkreutze, který ležel uvnitř rakve v hrobce Adeptů.¹⁷⁵ Avšak místo těla Rosenkreuze kandidát uvnitř rakve našel Matherse nebo Westcotta. Ti byli představiteli symbolické smrti a zmrtvýchvstání.¹⁷⁶

Howe uvádí detailnější zprávu, jak byl vybaven vnitřek krypty. Vnitřní prostor byl dostatečně velký, aby se do něj vešla rakev a nad ní kruhový oltář. Díky inspiraci z Famy Mathers umístil 40 čtverců na každou ze sedmi stran Hrobky Adeptů. Ve Famě popisované uspořádání 10 čtverců na každou stěnu krypty je matematicky nemožné, a proto Mathers vytvořil nové uspořádání 8 řad po 5 čtvercích. Ve čtvercích bylo zakresleno 10 hebrejských písmen a již zmíněné symboly, které odkazovaly ke Stromu Života. Každý čtverec byl dvoubarevný a jeden byl až čtyřbarevný. Symboly na každé ze sedmi stran zůstaly ve stejném pořadí. Nicméně jejich barvy se na každé ze sedmi stran měnily. Tato změna se zakládala na barevných korespondencích mezi sedmi planetami a stěnami.¹⁷⁷

Strop byl pomalován oslnivou bílou barvou. V centru stropu byla zobrazena růže s 22 okvětními lístky. Růže byla uzavřena v černě zvýrazněném trojúhelníku. Toto ještě obklopoval černý *heptagram*. Černá podlaha byla pomalována symbolickými znaky v bílé, žluté a červené barvě. Toto vše bylo opět uzavřeno v heptagramu. Motivy kříže a růže se v kryptě často opakovaly. Rakev se symboly stála na podlaze Hrobky Adeptů.

¹⁷⁵ OWEN, Alex. *The place of enchantment: British occultism and the culture of the modern*. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, c2004. ISBN 0-226-64201-1, s. 71.

¹⁷⁶ BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition*, s. 35.

¹⁷⁷ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 82.

Nad ní byl pohyblivý kulatý oltář se čtyřmi barevnými disky na povrchu. Na červeném disku byla zakreslena zelená hlava lva a na žlutém disku byla zobrazena fialová mužská hlava. Na modrém a černém kotouči byly zobrazeny hlavy orla a býka. Na oltáři byly rozmístěny ceremoniální nástroje opět v příslušných barvách. Hrobka Adeptů představuje unikátní propojení okultního symbolismu.¹⁷⁸ Charakterizovala jsem podobu Hrobky Adeptů ve Zlatém úsvitu. V příloze B je obrázek, který ukazuje na část vnitřního upřádání hrobky adeptů. Nyní přistoupím k ceremonii, která v ní probíhala.

Řádové ceremonii stupně *Adeptus minor* předcházela již zmíněný rituál Pána stezek. Po čekací lhůtě 9 měsíců mohlo dojít k zasvěcení do tohoto stupně. Ceremonie *Adeptus minor* se odehrávala ve třech fázích. Rituál prováděli dva pomocníci a hlavní adept.¹⁷⁹ Centrem obřadu byla dramatizace objevení hrobky Christiana Rosenkreutze. V první fázi obřadu je žadatel o přijetí do řádu odmítnut a je poučen o ctnostech a pokoře. Posléze je připoután na velký dřevěný kříž. Ruce má spoutány a kolem pasu a nohou má provazy. V této pozici odříká přísahu,¹⁸⁰ kterou se musí řídit. Přísahou stvrzuje oddání se Velkému dílu.¹⁸¹ Tato první fáze se celá odehrává v Hrobce Adeptů. Potom zasvěceného odpoutají od kříže a předloží mu shrnutí života a díla Christiana Rosenkreutze. Přitom vycházejí z informací, které jsou uvedeny ve Famě. Kandidát je poprvé vyveden z hrobky.

Nyní začíná druhá fáze rituálu. Kandidát je přiveden před dveře hrobky se symboly, které mu jsou druhým adeptem vysvětleny. Mezi tyto symboly patří tváře Ezechielových cherubínů.¹⁸² Třetí a druhý adept k zasvěcovanému promlouvají. Aspirant¹⁸³ mezitím zjišťuje, že ho hlavní adept opustil. Pak dochází k otevření hrobky. Třetí adept aspiranta odvede k severní stěně hrobky. Po skládání dalších slibů přichází nejdůležitější část celého rituálu. Druhý a třetí adept odsouvají oltář a odkryjí tak tělo hlavního adepta, ležícího vespod. Všichni hlavnímu adeptovi vzdávají úctu a on k nim poté se zavřenýma očima promlouvá. Zasvěcovaný je hlavním adeptem obdarován berlou

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 84.

¹⁷⁹ Adept je definován jako ten, kdo dosáhl cíle.

¹⁸⁰ 1) Budu vést čistý a nesobecký život 2) budu držet v tajnosti věci spojené s řádem 3) budu ctít autoritu vrchních mágů.

¹⁸¹ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 150.

¹⁸² Ez 1,10. Jde o tvář býka, lva, orla a člověka.

¹⁸³ Zasvěcovaný; ten, který se snaží dosáhnout cíle.

a metlou. Opět mu jsou vyjeveny další informace ze života Rosenkreutze. Víko rakve se uzavře a aspirant je podruhé vyveden z hrobky.¹⁸⁴

Ve třetí fázi rituálu se aspirant opět vrací do hrobky. Zjišťuje, že interiér byl přeorganizován, a že hlavní adept už neleží v rakvi. Znovu je mu vyložena podrobná symbolika anagramu INRI, barev, planet a znamení zvířetníku. Rovněž jsou aspirantovi vysvětlena znamení nacházející se uvnitř hrobky. Iniciovaný vychází z krypty jako plně zasvěcený *Adeptus Minor*.¹⁸⁵

Z rosekruciánství jsou Zlatým úsvitem pro rituál *Adeptus Minor* převzaty tyto prvky: 1) hrobka Adeptů; 2) rosekruciánská legenda o nalezení těla Christiana Rosenkreutze v hrobce Adeptů; 3) mytologické vyprávění o životě Rosenkreutze podle Famy; 4) dekorační motivy růže a kříže v hrobce adeptů.

3.2.2. Motiv růže a kříže

Růže se pro svoji krásu a pomíjivost pro mnohé stala symbolem smrti, lásky a ráje. Růže byly vyobrazeny už na etruských sarkofázích a v řeckých i římských hrobech. Růže tak byla odedávna minimálně v antickém světě spojována s představami o smrti a životě na onom světě. Tuto symboliku později převzalo i křesťanské funerální umění.¹⁸⁶ Rosekruciánství od symbolu růže odvodilo svůj název. Znakem rosekruciánství je růže, která tvoří podklad pro kříž. V příloze C je uveden obrázek, který ukazuje tento znak. Růže se také objevuje na Lutherově pečeti. Jeho pečeť představuje kříž vyrůstající ze srdce uvnitř růže.¹⁸⁷ V příloze D je uveden Lutherův znak. Růže se stejně tak nachází ve znaku Andreaeho – v ondřejském kříži se čtyřmi růžemi v rozích.¹⁸⁸ Příloha E ukazuje Andreaeho znak. Někteří autoři se tak domnívají, že zakladatelé rosekruciánského hnutí, které bylo protestantské, zvolili růži a kříž, protože se právě objevuje v Lutherově a

¹⁸⁴ MCINTOSH, Christopher. *Rosekruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 151-152.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 152-153.

¹⁸⁶ LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. V Praze: Knižní klub, 2005. Universum (Knižní klub). ISBN 80-242-1588-8, s. 438-439.

¹⁸⁷ Luther symbolům přisuzoval charakter skutečnosti. Jeho pečeť tak symbolizuje celou jeho teologii. Černý kříž uprostřed červeného srdce vyjadřují spásu člověka skrze víru v Ukřižovaného. Bílá růže symbolizuje vnitřní útěchu a pokoj, které přináší víra. Zlatý kruh a modrá kolem růže symbolizují budoucí naději.

¹⁸⁸ LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. V Praze: Knižní klub, 2005. Universum (Knižní klub), s. 434.

Andreaeho pečeti.¹⁸⁹ Podle jiné úvahy název rosekrucián pocházel nikoli ze slov růže (Rose) a kříž (Cross), ale ze slov *Ros* (rosa) a *Crux*, přičemž jeho alchymistický význam vycházel z představy o rose, coby kapalině, údajně schopné rozpouštět zlato a o kříži jako ekvivalentu světla. Nicméně dnes tuto úvahu odborníci nepřijímají.¹⁹⁰ Dnes mezi autory odborné literatury na toto téma převládá názor, že bratrstvo odvodilo svůj název od symbolů na pečeti Luthera a Andreaeho, což vyjadřuje protestantskou povahu rosekruciánství. Motiv kříže s růží převzal řád Zlatého úsvitu a použil jej pro své potřeby. Níže ukáži, jak byl tento motiv řádem zpracován.

Výše jsem se zmínila, že symbol kříže a růže figuroval v rituálu Růžového kříže a v interiéru Hrobky Adeptů. Nejdůležitější umístění těchto motivů bylo v talismanu Růžového kříže. Tento talisman mohli nosit ti, kteří byli zasvěceni do stupně *Adeptus minor*. Howe říká, že tento symbol nebo také *lamen* byl připojený ke žlutému límci ceremoniálního obleku hlavního adepta. Lamén už mohl hlavní adept nosit při ceremonii Portálu.¹⁹¹ Regardie podává detailnější informace k využití a výrobě tohoto talismanu. Základem talismanu jsou čtyři ramena jetelového kříže, z kterých vycházejí bílé paprsky s černými písmeny a symboly. Žluté rameno kříže s fialovým *pentagramem* a symboly představuje element vzduchu. Oheň symbolizuje šarlatové rameno se smaragdovými znaky a *pentagramem*. Vodu představuje modré pozadí ramene s oranžovými znaky a *pentagramem*. Poslední a nejdelší rameno kříže se dělilo na dvě části. Horní část měla bílé pozadí s černým *hexagramem*. Dolní část ramene byla rozčleněna do čtyř barev – hnědožluté, červenohnědé, olivové a černé s bílým *pentagramem* a symboly.¹⁹²

Po posvěcení talismanu by se jej neměla dotýkat žádná profánní osoba. Při nepoužívání by měl být zabalen do hedvábí nebo lnu. Kompletní podoba talismanu Růžového kříže nám odhaluje hlubokou okultní syntézu. Čtyři části kříže jsou přiřazeny elementům. Bílá část – *hexagram* a symboly – odkazují k makrokosmu a mikrokosmu. Uprostřed jetelového kříže se nachází růžice s 22 barevnými okvětními plátky s hebrejskými písmeny. Celá růžice koresponduje s kabalistickým systémem. V hlavním

¹⁸⁹ MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*, s. 21.

¹⁹⁰ YATES, Frances Amelia. *Rosenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, s. 75.

¹⁹¹ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 77.

¹⁹² REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984, vol. 4, s. 50.

centru jetelového kříže, uvnitř barevné růžice, se nachází jednoduchý zlatý kříž s růžovou růží. Pozadí kolem menšího zlatého kříže s růží je bílé. Zlatý kříž s růží, říká Regardie, představuje symbol zachraňující moci.¹⁹³

Celý jetelový kříž se všemi jeho částmi obsahuje klíč k hexagramovému a pentagramovému rituálu. Symboly, které jsou na každém ze čtyř ramen odkazují k alchymistickým principům a operacím. Bílé paprsky za růžicí jsou božským světlem, které vyzařuje z bílého pozadí za zlatým křížem s růží.¹⁹⁴ Regardie detailně popisuje každický význam symbolu, který je součástí tohoto talismanu Růžového kříže. Podle mého názoru už není třeba další vystižení podoby talismanu. V příloze F uvádím zobrazení talismanu Růžového kříže. Popis a umístění motivu růže a kříže jsem charakterizovala. Pokusím se vystihnout jeho účel. K čemu tento talisman sloužil?

Talisman Růžového kříže v sobě odhaloval podstatnou část řádové nauky. Mimo jiné odkazoval i k řádové hierarchii. Prvky talismanu Růžového kříže byly využity v exaltačních technikách. Na základě těchto symbolů se prováděly techniky jako vibrace jmen, vizualizace, rytmické dýchání aj. Z celkového jetelového kříže našla využití i růžice s 22 hebrejskými písmeny. Ta se speciálně využívala pro tvorbu takzvaných *sigilií*.¹⁹⁵ *Sigillum* je vytvořeno tak, že se vezme první hebrejské písmeno andělského jména. Toto písmeno se zakroužkuje a pomocí čar se postupně spojují následující hebrejská písmena andělského jména. Poslední čára se u příslušného písmena zakončí menší čárkou.¹⁹⁶ Existují propracovanější návody a postupy, jak vytvořit sigilia. Avšak pojednání o jejich variantách a tvorbě není cílem mé práce, a proto se jim nebudu dále věnovat. Další použití talismanu bylo k podpoře magické práce.¹⁹⁷

¹⁹³ Tamtéž, vol. 4, s. 51.

Na zadní straně talismanu se pod maltézskými kříži ve středu nacházela slova v latině – *Magister Jesus Christus Deus et Homo* neboli Pán Ježíš Kristus, Bůh a Člověk. Následoval maltézský kříž a pod ním opět slova v latině *Benedictus Dominus Deus Noster Qui Dedit Nobis Signum* neboli Požehnaný Pán, náš Bůh, který nám dal symbol *Signum*. Kolem se nacházely tři alchymistické symboly. Ve spodní části bylo napsané motto adepta minora. Zachraňující mocí je tak myšlen Kristus (symbol kříže), jakožto dědic Božských Sil, které se slévají do středu růže. Tyto Síly představuje samotná růže na kříži. Bílé světlo za nimi symbolizuje Ducha svatého, který vychází od nejvyšší sefiry. Předlohou pro jetelový křížový talisman a jeho zadní stranu se stal obraz z *Tajných figur Rosekruciánů ze XVI. A XVII. století*.

¹⁹⁴ REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984, vol. 4, s. 51-52.

¹⁹⁵ Tamtéž, vol. 3, s. 89.

¹⁹⁶ FARRELL, Nick. *Shem Grimoire*, Lulu Com, S.I., 2014. ISBN 978-1-312-63472-5, s. 105.

¹⁹⁷ REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic*, Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984, vol. 4, s. 50.

3.2.3. Motiv Tajných mistrů

Motiv Tajných mistrů se ve Zlatém úsvitu promítl do třetího řádu. Tři stupně tohoto nejvyššího řádu představovali Velcí Vládcové celého systému. Především řídili Třetí řád a reprezentovali velkou sefirotickou triádu. Pouze hlavní šéfové řádu mohli od těchto Tajných mistrů obdržet pokyny, rady a zasloužilou odměnu. Tajní mistři měli existovat pouze v astrální sféře.¹⁹⁸ Nicméně v praxi to vypadalo tak, že Westcott a jeho kolegové anonymně a pod latinskými motty zastupovali Tajné mistry. Mimo jiné o sobě prohlásili, že dosáhli nejvyššího stupně ve vnitřním řádu.¹⁹⁹ K Tajným mistrům pak měli nejbliže ze všech členů řádu.

Odkud Zlatý úsvit převzal koncept Tajných mistrů? Owen konstatuje, že motiv Tajných mistrů byl Zlatým úsvitem odvozen přímo z okultního zednářství a martinistických lóží ve Francii. Tento koncept byl podobný mahátmům, kteří figurovali v Teosofické společnosti.²⁰⁰ Owen však nedodává, že Mathers a Westcott mohli tento koncept převzít právě přímo od zakladatelky Teosofické společnosti Heleny Petrovny Blavatské. Domnívám se tedy, že se členové Zlatého úsvitu inspirovali ideou Tajných mistrů spíše z Teosofické společnosti než ze zednářství. Goodrick-Clarke potvrzuje moji domněnku, když konstatuje, že vliv Blavatské byl zásadní, jak na její soudobé následovníky, tak i na další generace. Koncepti mahátmů nebo mistrů Heleny Petrovny Blavatské lze s jistou mírou zkreslení chápat jako pokračování rosekruciánské tradice tajných zasvěcenců.²⁰¹

Důležité je zmínit, že sama Blavatská ztotožnila mahátmu s rosekruciánskými bratry. Jak k tomu dospěla? Již zmíněný Sincerus Renatus ve své předmluvě k *Pravdivé a dokonalé přípravě* prohlásil, že bratrstvo starších rosekruciánů před lety odešlo do Indie, aby tam našlo klid. Toto sdělení přejmuli stoupenci Teosofické společnosti. Blavatská totiž tvrdila, že zakladatelé teosofické nauky pocházejí z Indie.²⁰² Tito zakladatelé byli Tajní mistři alias rosekruciánští bratři. Po vzoru Blavatské chápali ve

¹⁹⁸ HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923*, s. 24.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 16.

²⁰⁰ OWEN, Alex. *The place of enchantment: British occultism and the culture of the modern*. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, c2004, s. 57.

²⁰¹ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, s. 203.

²⁰² MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosekruciánství v 17. a 18. století*, s. 32.

Zlatém úsvitu Rosenkreutze jako Tajného mistra, který založil tajné bratrstvo rosekruciánů. V dalších odstavcích detailněji poukáží na vliv Blavatské a jejích mahátmů na Zlatý úsvit.

Blavatská o sobě prohlašovala, že jimi byla vyvolena. Mistři k ní promlouvali a odhalovali ji tajné esoterické učení. Blavatská tyto mistry oslovovala jako bratry. Tito bratři měli pocházet z tibetského bratrstva. Mistři měli Blavatské nadiktovat různá díla.²⁰³ Proces automatického psaní popsala v knize *Odhalená Isis*.²⁰⁴ Blavatská v roce 1888 založila speciální odnož Teosofické společnosti, která se jmenovala Esoterická sekce.²⁰⁵ Mezi členy této vnitřní skupiny byl právě Westcott.²⁰⁶ Z toho vyplývá, že měl zájem o nauku Blavatské, která vymyslela koncept Tajných mistrů. Westcott jej od ní jen převzal. Westcott vytvořil pro mistry speciálně třetí řád, který se svými kolegy prakticky zastupoval. Motiv tajných mistrů tak ve Zlatém úsvitu lze spojit s rosekruciánstvím.

Na závěr třetí kapitoly mi zbývá položit si otázku, zdali se ve Zlatém úsvitu pozměnil význam rosekruciánských motivů od jejich původního smyslu. Domnívám se, že motiv krypty a postavy zakladatele si ve Zlatém úsvitu uchovali svůj prvotní význam odvozený z rosekruciánských manifestů. V rosekruciánské legendě hrobka s jejím interiérem a tělem zakladatele bratrstva Rosenkreutze symbolizuje základní prvky učení rosekruciánského bratrstva.

Ve Zlatém úsvitu hrobka obsahovala jádro celé jeho řádové nauky. Westcott nebo Mathers, který byl uložen v hrobce, plnil stejnou významovou funkci jako Rosenkreutz. Hlavní adepti byli chápáni jako klíčové osobnosti celého řádu. Nicméně výzdoba krypty nebyla úplně stejná jako její předloha ve Famě. Ve Zlatém úsvitu se Famou sice inspirovali, ale nakonec symboliku a barvy hrobky přizpůsobili podle své řádové nauky. Rituál *Adeptus minor*, který se v hrobce konal, byl tedy nově zkonstruován členy řádu. Avšak odehrával se v hrobce adeptů a jeho ústředním dějem bylo nalezení symbolického Rosenkreuzova těla. Z výše uvedeného vyplývá, že symbol a funkce hrobky a zakladatele rosekruciánského řádu v podobě hlavního adepta, si ve Zlatém úsvitu zachovaly svůj

²⁰³ OWEN, Alex. *The place of enchantment: British occultism and the culture of the modern*. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, c2004, s. 31.

²⁰⁴ BLAVATSKY, H. P. *Isis unveiled: collected writings, 1877*. [New ed., rev. and corr., and with additional material]. Wheaton, Ill.: Theosophical Pub. House, 1972. ISBN 0835601935.

²⁰⁵ OWEN, Alex. *The place of enchantment: British occultism and the culture of the modern*, s. 46.

²⁰⁶ Tamtéž, s. 60.

původní význam. Odlišnosti spočívaly ve výzdobě hrobky a v nově vymyšleném rituálu, který není v manifestech popsán. Také jsem se už zmínila, že neexistují žádné rituály „starších rosekruciánů.“

Domnívám se, že chápání motivu růže a kříže se ve Zlatém úsvitu pozměnilo. Symboly jsou u obou řádu stejné, ale jejich význam a účel je odlišný. V rosekruciánství motiv růže a kříže představuje idealistické duchovní principy života a smrti. Především odkazují na Kristovo utrpení a jeho znovuzrození. Naopak ve Zlatém úsvitu se s motivem růže a kříže pracovalo především prakticky. Tyto motivy souvisely s dalšími okultními symboly. Motiv růže a kříže byl vyobrazen na magických nástrojích. Růže sloužila k sigilizačním technikám. Talisman Růžového kříže při magických cvičeních plnil praktickou funkci.

Motiv Tajných mistrů byl především výmyslem Blavatské, od které tento motiv převzali zakladatelé Zlatého úsvitu. Blavatská se domnívala, že Tajní mistři jsou rosekruciánští bratři, kteří měli kdysi odejít do Indie. Ve Famě je myšlenka Tajných mistrů nepřímo vyjádřena. Fama totiž popisuje tajemného zakladatele Rosenkreutze a tajné bratrstvo, které založil. Blavatská a členové Zlatého úsvitu považovali Rosenkreutze za jednoho z těchto tajných mistrů. Tento motiv jimi byl následně tolik zpopularizován a pozměněn, že se původní smysl rosekruciánského bratrstva, které mělo působit v anonymitě, vytratil. Skrytí mistři se totiž v životě Blavatské a ve Zlatém úsvitu projevovali až příliš často.

ZÁVĚR

Jako hlavní cíl mé práce jsem si stanovila dokázat, v čem a jak konkrétně ovlivnilo rosekruciánství fungování, systém a nauku Hermetického řádu Zlatého úsvitu. V první kapitole, ve které jsem zpracovala téma Rosekruciánského bratrstva, jsem odpověděla na otázky: Co je rosekruciánství a kde vzniklo? Co je bratrstvo Růžového kříže?

Počátky vzniku rosekruciánství spatřuji v prostředí univerzitního tübingenského kroužku, jehož ústředním členem byl Johann Valentin Andreae. Popsala jsem dva rozměry rosekruciánství. Jeden rozměr je ideový. Rosekruciánství se inspirovalo učenci a směry, o které byl zájem především v renesančním období. Moderní badatelé tyto směry označují za součást západní esoterní tradice. Problematice termínu západní tradice jsem se věnovala hned v první podkapitole, kde jsem představila dva pohledy autorů na toto téma. Starý pohled historičky Yatesové, která předpokládá existenci staré hermetické tradice. Nový pohled napadá tento předpoklad a nepřipouští existenci této tradice. Druhý rozměr u rosekruciánství je rozměr protestantský. Rosekruciánství navazuje na myšlenku reformace, jejíž významným zastáncem byl v německém prostředí Luther. Odpověď na otázku ohledně existence bratrstva Růžového kříže jsem se pokusila nalézt v rosekruciánských manifestech, které jsou klíčem i ke všem předchozím otázkám. Mytologické a symbolické vyprávění, které je v nich obsaženo, odkazuje spíše na fiktivní než na reálnou existenci bratrstva Růžového kříže. Nicméně otázka existence nebo neexistence rosekruciánského bratrstva dodnes nebyla uzavřena. Jedním ze způsobů, jak uchopit tyto manifesty, je tedy z pozice fikce, hry, alegorie a symbolu. Druhý způsob je opačný. Manifesty obsahují reálné informace, kterým se dá věřit. Pro rosekruciánství je spíše charakteristický určitý mytologický rozměr. Andreae se přiznal pouze k sepsání Chymické svatby. Autorství dalších manifestů je sporné. Nicméně badatelé se shodují v důležitosti postavy jako byl Andreae na rosekruciánské myšlenky. Dnes můžeme s jistotou rosekruciánství označit za druh ideového hnutí, která zavdalo podnět k založení pozdějších skutečných rosekruciánských řádů. Na příkladu řádu Zlatých a Růžových křížáků, Fludda a Maiera jsem ukázala, jak se rosekruciánská idea pozměnila. V 17. století rosekruciánství postupně dostalo podobu prakticko-alchymistickou s příměsí mytologie a hermetické filosofie. Reformační prvek u rosekruciánství ustoupil do pozadí. V 19. století pak zcela vymizel.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na hermetický řád Zlatého úsvitu. Odpověděla jsem na otázky: Co je Hermetický řád Zlatého úsvitu? Jak jsou chápány důležité dokumenty Zlatého úsvitu dnešními badateli na poli západního esoterismu? Zlatý úsvit byl založen v Anglii roku 1888 Woodmanem, Westcottem a Mathersem. Mezi důležité dokumenty, které dopomohly ke vzniku řádu, byl šifrovaný manuskript a kousek šifrovaného papíru s adresou rosekruciánské adeptky Sprengelové. Dalším takovým dokumentem byla korespondence mezi Sprengelovou a Westcottem. Většina badatelů zastává názor, že Westcott tyto dokumenty záměrně padělal. V těchto dokumentech je patrný vliv rosekruciánství. Postava Sprengelové měla zaručit věrohodnost a původ řádu Zlatého úsvitu v německém rosekruciánském bratrstvu z počátku 17. století. Na základě těchto dokumentů vznikla složitá řádová hierarchie s příslušnými rituály.

Ve třetí kapitole jsem popsala, jak a v čem rosekruciánství ovlivnilo Zlatý úsvit. Pokusila jsem se najít odpovědi na tyto otázky: Jaké jsou hlavní rosekruciánské prvky, které ovlivnily řádovou nauku Zlatého úsvitu? V čem konkrétně ovlivnilo rosekruciánství Zlatý úsvit? Je chápání těchto rosekruciánských motivů stejné v rosekruciánství jako ve Zlatém úsvitu? Vliv rosekruciánství je patrný již ve výše zmíněných dokumentech. Rosekruciánství ovlivnilo celou řádovou hierarchii. Zlatý úsvit převzal názvy jednotlivých řádových stupňů od SRIA, která je zase převzala od řádu Zlatých a Růžových křížáků. Detailněji rosekruciánství ovlivnilo celý vnitřní řád R.R. et A.C. – *Ordo Rosae Rubrae et Aureae Crusis* a jemu odpovídající stupeň a rituál *Adeptus minor*, jehož části byly založeny na vyprávění z rosekruciánského manifestu Fama. Hlavním prvkem v tomto rituálu byla hrobka Christiana Rosenkreutze. Vliv rosekruciánských motivů růže a kříže je patrný nejen v interiéru hrobky, ale i v další ceremonii – rituálu Růžového kříže. Další uplatnění tohoto motivu je v talismanu Růžového kříže, který sloužil jako magický nástroj.

V závěrečné podkapitole jsem se podrobně věnovala třem konkrétním rosekruciánským motivům, které přejal řád Zlatého úsvitu. Šlo o motiv krypty, motiv růže a kříže a motiv Tajných mistrů. Mým úsilím bylo zjistit, do jaké míry se původní význam a účel rosekruciánských motivů ve Zlatém úsvitě pozměnil. Ve Famě a Zlatém úsvitu krypta vždy obsahovala jádro celé nauky daného řádu. Symbol a její funkce tak u obou spolků zůstaly stejné. Odlišnosti spočívaly ve výzdobě hrobky a v nově vymyšleném rituálu *Adeptus minor*, který se u „starších rosekruciánů“ nevyskytoval, jelikož

v manifestech žádné rituály popsány nejsou. I význam a účel postavy legendárního zakladatele rosekruciánského řádu Rosenkreutze zůstal ve Zlatém úsvitu stejný. Hlavní adept symbolicky zpodobňoval Rosenkreutze. V každém řádu hlavní představitel vždy zastával nejdůležitější pozici. Chápání motivu růže a kříže se ve Zlatém úsvitu pozměnilo. V rosekruciánství měly tyto motivy smysl ryze idealizující a duchovní, odkazující hlavně ke Kristu. Ve Zlatém úsvitu byl tento motiv využit především prakticky – v sigilizační růžici a v talismanu Růžového kříže. Na postavu Krista bylo ve Zlatém úsvitu sice odkazováno, nicméně jeho postava byla dávana do úzké souvislosti s kabalou. Motiv Tajných mistrů vymyslela zakladatelka Teosofické společnosti Helena Petrovna Blavatská, která se domnívala, že Tajní mistři jsou rosekruciánští bratři. Tento motiv je nepřímě vyjádřen ve Famě a týká se tajemného zakladatele bratrstva Rosenkreutze. Westcott a Mathers přejali její pojetí Tajných mistrů a vytvořili pro ně speciálně třetí řád, kterému sami vládli. Tento motiv byl mezi nimi oblíben, jelikož hlavní adepti sami zastávali funkci tajných mistrů, a tak se původní smysl rosekruciánského adepta, který měl anonymně působit, ve Zlatém úsvitu zcela pozměnil.

Má práce dokazuje, že rosekruciánství je pro Zlatý úsvit hlavním směrem, který svojí důležitostí a hodnotou převažuje jiné řádové nauky. Zmínka o rosekruciánském bratrstvu v zakládajících dokumentech Zlatého úsvitu dopomohla ke vzniku tohoto řádu. V těchto dokumentech totiž figuruje důležitá postava rosekruciánské adeptky Sprengelové, která Westcotta oprávnila k založení anglické větve německého rosekruciánského řádu *Die Goldene Dämmerung*. Rosekruciánství tvořilo jádro celého Zlatého úsvitu, jímž byl vnitřní řád. Toto jádro odkazovalo k postavě Rosenkreutze a jeho bratrstvu, ke kterým ve Zlatém úsvitu vzhlíželi. Rosenkreutz byl chápán jako jeden z Tajných mistrů, pro které byl speciálně založen třetí řád. Tyto informace jsou základní podporou pro moji práci.

BIBLIOGRAFIE

I. Primární literatura:

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: český ekumenický překlad. 10. vyd., (8. přeprac.) [vyd.]. Přeložil Miloš BÍČ, přeložil Josef Bohumil SOUČEK. Praha: Česká biblická společnost, 1995. ISBN 80-85810-07-7.

GILBERT, R. A. *The Golden Dawn scrapbook: the rise and fall of a magical order.* York Beach, Me: Samuel Weiser, 1997. ISBN 1-57863-007-x.

HOWE, Ellic. *The magicians of the Golden Dawn: a documentary history of a magical order, 1887-1923.* New York: S. Weiser, 1972. ISBN 0-87728-369-9.

REGARDIE, Israel. *The complete Golden Dawn system of magic,* Phoenix, Ariz., U.S.A.: Falcon Press, 1984. ISBN 0941404129.

RIJCKENBORGH, J. van. *Zvěst Bratrstva Kříže s Růží: esoterická analýza spisu Fama Fraternitatis R.C.* Přeložil Petr BABKA. Praha: Mezinárodní škola Zlatého Kříže s Růží Lectorium Rosicrucianum, 2016. ISBN 978-80-904590-6-9.

II. Sekundární literatura:

A: Monografie:

BEINHERT, Wolfgang. *Malé dějiny křesťanského myšlení.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012. Studium (Karmelitánské nakladatelství), ISBN 978-80-7195-541-2.

BUTLER, Alison. *Victorian occultism and the making of modern magic: invoking tradition.* New York, NY: Palgrave Macmillan, 2011. Palgrave historical studies in witchcraft and magic. ISBN 978-0-230-22339-4.

CAVENDISH, Richard. *Dějiny magie.* V Praze: XYZ, 2008. ISBN 978-80-7388-072-9.

FARRELL, Nick. *Shem Grimoire,* Lulu Com, S.I., 2014. ISBN 978-1-312-63472-5.

FRICK, Karl R. H. *Osvícení v tradici gnosticko-teosofických a alchymicko-rosenkruciánských tajných společností do konce 18. století: příspěvek k duchovním dějinám novověku*, Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2257-8.

GODWIN, Joscelyn. *The Theosophical Enlightenment*. SUNY Series in Western Esoteric Traditions. Albany: State University of New York Press, 1994. ISBN 0-7914-2152-X.

GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Západní esoterické tradice*, Praha: Grada, 2011. Mysterion (Grada). ISBN 978-80-247-3143-8.

HEERTUM, Cis van (Ed.). *Divine wisdom, divine nature: The message of the Rosicrucian manifestoes in the visual language of the seventeenth century*. Amsterdam, Bibliotheca Philosophica Hermetica, 2017. ISBN 978-90-71608-38-4.

LOUIS ALBERT BILLINGS. *The nature, structure, and role of the soul in the Hermetic Order of the Golden Dawn*. Ann Arbor [u.a.]: ProQuest, 2007. ISBN 9780549473640.

MAIEN, J. P. *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže: příspěvek k dějinám rosenkruciánství v 17. a 18. století*. Praha: Malvern, 2013. Aurélie. ISBN 978-80-87580-66-0.

MARX, Arnold. *Zlatí a Růžoví křižáci: německý mysterijní spolek z konce 18. století*. Praha: Volvox Globator, 1999. Alef (Volvox Globator). ISBN 80-7207-261-7.

MCINTOSH, Christopher. *Rosenkruciáni: historie, mytologie a rituály okultního řádu*. Praha: Trigon, 1997. ISBN 80-86159-00-0.

MCINTOSH, Christopher. *The Rose Cross and the Age of Reason: eighteenth-century Rosicrucianism in Central Europe and its relationship to the Enlightenment*. New York: E.J. Brill, 1992. ISBN 9004095020.

NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus, 2., přeprac. a rozš. vyd.* Praha: Eminent, 2009. ISBN 978-80-7281-327-8.

OWEN, Alex. *The place of enchantment: British occultism and the culture of the modern*. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, c2004. ISBN 0-226-64201-1.

Tajné figury Rosekruciánů ze XVI. a XVII. století. Praha: Volvox Globator, 2010. Alef (Volvox Globator). ISBN 978-80-7207-797-7.

WAITE, Arthur. *The Brotherhood Of The Rosy Cross: a history of the Rosicrucians*. New York: Barnes & Noble, 1993. ISBN 1566192129.

WAITE, Arthur Edward. *The real history of the Rosicrucians founded on their own manifestoes*. London: G. Redway, 1887.

YATES, Frances Amelia. *Rozenkruciánské osvícenství: fascinující pohled do historie, alchymie a událostí, které vedly k Bílé Hoře*, Přeložil Martin KONVIČKA. Praha: Pragma, c2000. ISBN 80-7205-667-0.

B: Slovníky:

HANEGRAAFF, Wouter J. *Dictionary of gnosis & Western esotericism*. Boston: Brill, 2006.

HANEGRAAFF, Wouter J. Hermes Trismegistus and Hermetism. SGARBI, Marco, ed. *Encyclopedia of Renaissance Philosophy*. Cham: Springer International Publishing, 2018, 2018-02-10, s. 1-10 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1007/978-3-319-02848-4_180-1.

LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. V Praze: Knižní klub, 2005. Universum (Knižní klub). ISBN 80-242-1588-8.

NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon magie*, Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0134-8.

RAHNER, Karl a VORGRIMLER, Herbert. *Teologický slovník*. Opr. dotisk 1. vyd. Přeložil Jan SOKOL, přeložil František JIRSA. Praha: Zvon, 1996. Theologica (Vyšehrad). ISBN 80-7113-212-8.

C: Elektronické články:

HANEGRAAFF, Wouter J. Beyond the Yates Paradigm: the Study of Western Esotericism Between Counterculture and New Complexity¹. *Aries* 2001, 1(1), 5-37 [cit. 2018-03-29]. DOI: 10.1163/157005901X00020.

VICKERS, Brian. "Frances Yates and the Writing of History." *The Journal of Modern History*, vol. 51, no. 2, 1979, pp. 287–316.

WILLARD, Thomas. *De furore Britannico: The Rosikrucian Manifeston in Britain*. *Aries* 2014, 14(1), 32-61 [cit. 2018-02-01]. DOI: 10.1163/15700593-01401003.

D: Webové stránky:

The Luther Seal: Summary of the Gospel. <https://lutheranreformation.org> [online]. St. Louis: The Lutheran Church [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: <https://lutheranreformation.org/history/the-luther-seal-summary-of-the-gospel/>

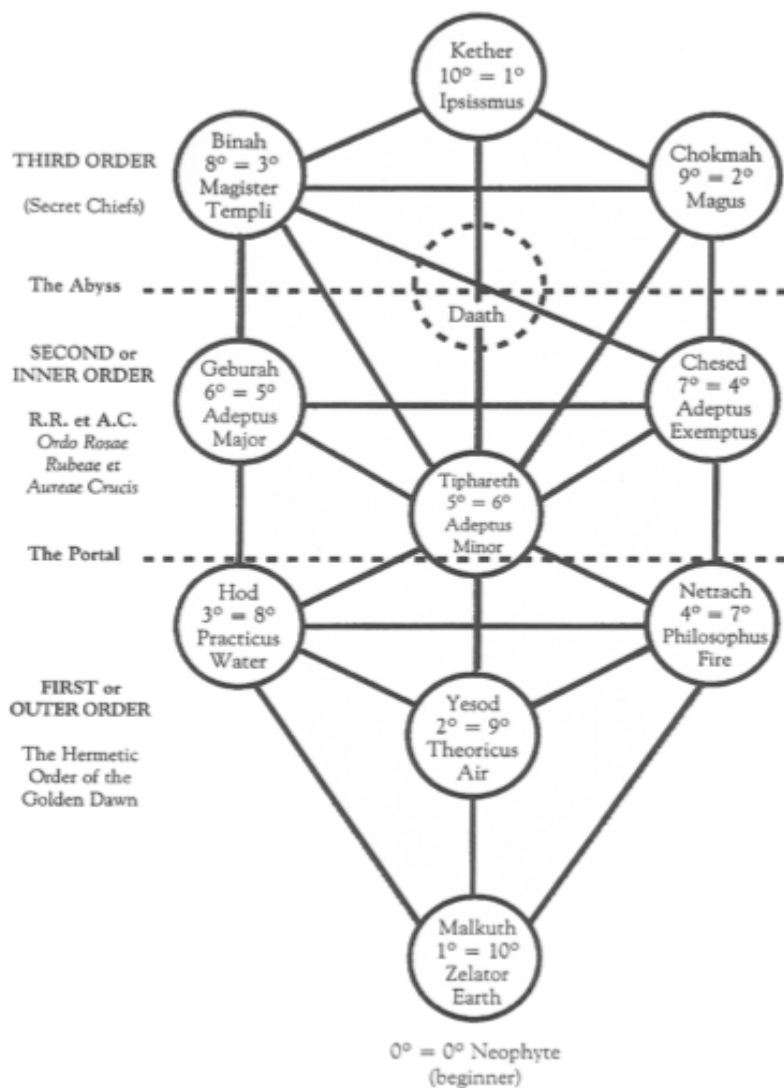
The Rose Cross Lamén. [Http://goldendawnancientmysteryschool.com](http://goldendawnancientmysteryschool.com) [online]. [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: <http://goldendawnancientmysteryschool.com/rose-cross-lamen/>

What went wrong with the Whare Ra vault?. *NICK FARRELL'S MAGICAL BLOG* [online]. Farrell, 2013, 2 August 2013 [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.nickfarrell.it/what-went-wrong-with-the-whare-ra-vault/>

PŘÍLOHY

Příloha A – <i>Hierarchické uspořádání řádových stupňů Zlatého úsvitu podle kabalistického schématu Stromu života</i>	59
Příloha B – <i>Část vnitřního interiéru Hrobky Adeptů (dnešní podoba)</i>	60
Příloha C – <i>Rosekruciánský znak</i>	61
Příloha D – <i>Lutherova pečeť (starší varianta a novější varianta)</i>	62
Příloha E – <i>Erb Johanna Valentina Andreaeho</i>	63
Příloha F – <i>Talisman Růžového kříže (líc a rub)</i>	64

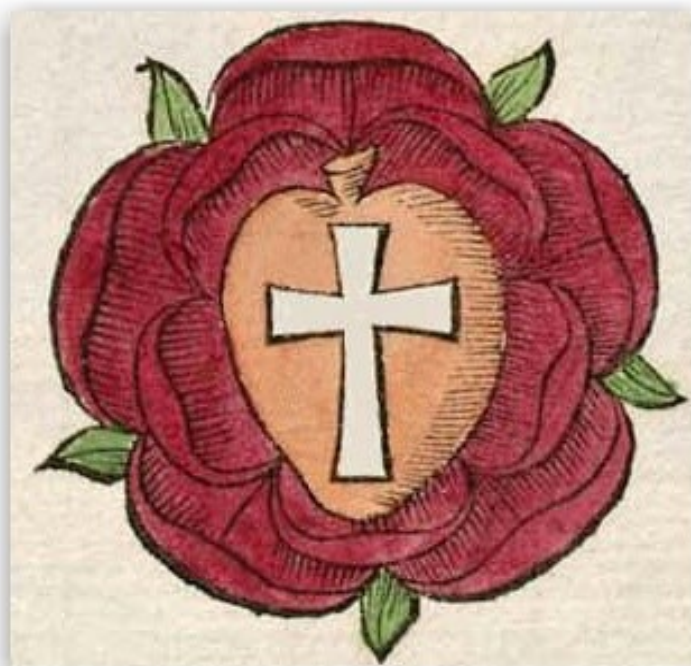
Příloha A – Hierarchické uspořádání řadových stupňů Zlatého úsvitu podle kabalistického schématu Stromu života²⁰⁷

²⁰⁷ LOUIS ALBERT BILLINGS. *The nature, structure, and role of the soul in the Hermetic Order of the Golden Dawn*. Ann Arbor [u.a.]: ProQuest, 2007. ISBN 9780549473640, s. 46.

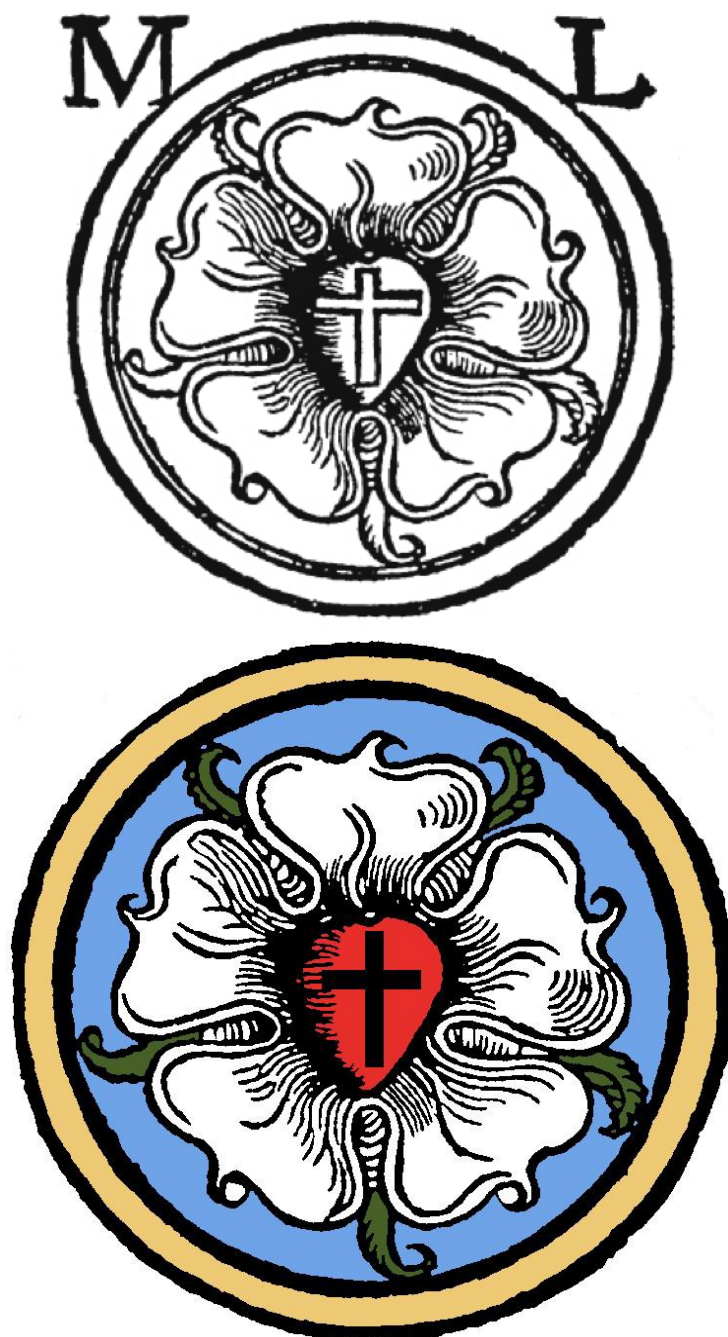

²⁰⁸ What went wrong with the Where Ra vault?. *NICK FARRELL'S MAGICAL BLOG* [online]. Farrell, 2013, 2 August 2013 [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.nickfarrell.it/what-went-wrong-with-the-where-ra-vault/>

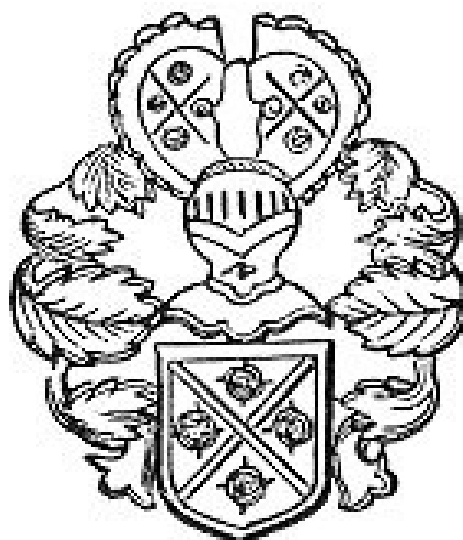

²⁰⁹ *Tajné figury Rosekruciánů ze XVI. a XVII. století*. Praha: Volvox Globator, 2010. Alef (Volvox Globator). ISBN 978-80-7207-797-7, s. 30.

Příloha D – *Lutherova pečeť (starší varianta a novější varianta)*²¹⁰

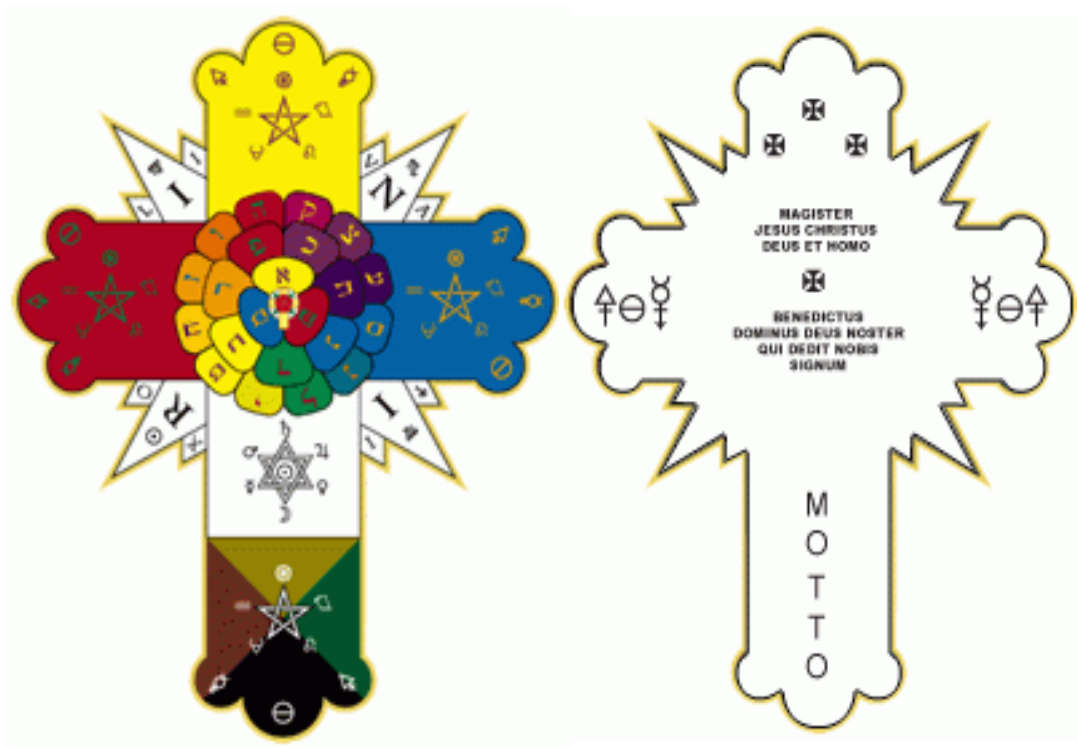
²¹⁰ The Luther Seal: Summary of the Gospel. <https://lutheranreformation.org> [online]. St. Louis: The Lutheran Church [cit. 2018-05-14]. Dostupné z: <https://lutheranreformation.org/history/the-luther-seal-summary-of-the-gospel/>

ARMS OF ANDREAS.

²¹¹ WAITE, Arthur Edward. *The real history of the Rosicrucians founded on their own manifestoes*. London: G. Redway, 1887, s. 217.

Příloha F – *Talisman Růžového kříže (líc a rub)*²¹²

²¹² The Rose Cross Lamen. [Http://goldendawnancientmysteryschool.com](http://goldendawnancientmysteryschool.com) [online]. [cit. 2018-05-14].
Dostupné z: <http://goldendawnancientmysteryschool.com/rose-cross-lamen/>